

Velja po pošti:
za celo leto naprej... K 30—
za en mesec " " " " 2-60
za Nemčijo celoletno... " 34—
za ostale inosematstvo... " 40—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej... K 28—
za en mesec " " " " 2-30
V pravi prodajni mestnici " 2—
Sobotna izdaja:
za celo leto... K 7—
za Nemčijo celoletno... " 8—
za ostale inosematstvo... " 12—

SLOVENEČ

Poslano:
Kostolpna poštnica po 60 v
Inkna vsak dan izveniti na
dalje v prazniku, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; neuravnotežena pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravišтво je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Rašna
poštna hranilnica avstrijske št. 24.797, ogrske 26.571,
bosn.-herc. št. 7582. — Upravištkoga telefona št. 188.

Naše stališče.

V višjepastirski skrbi za Cerkev in narod je presvetli knezoškof ljubljanski sklical dne 17. t. m. shod dekanov in nekaj drugih duhovnov, da pojasni navzočim svoje misli o sedanjih javnih razmerah in posebej o nesporazumljenju v naši stranki in da poskusi kot vrhovni pastir ublažiti in poravnati obstoječa nasprotja med slovenskimi katoliškimi somišljeniki, ki so mu vsi enako ljubi in dragi. — Po razgovoru z gg. duhovni na omenjenem shodu nas je poblastil Presvetli, da objavimo nastopne

Resolucije.

I.

1. Duhovniki obžalujemo razdor v S. L. S. Zvesti načelom S. L. S., utrinim na naših katoliških shodih, odločno hočemo, da se razpor poravna in stranka zopet zedini. Naš škof naj to poravnava vodi.

2. Duhovniki spoznamo, kako potrebno je vedno, posebno pa še v naših nevarnih časih, skupno in složno delovanje vseh stanov; zato želimo, da si pri splošni organizaciji našega ljudstva v smislu sklepov naših katoliških shodov podamo prijateljske roke vsi, duhovniki in laiki, posebno še naši katoliški inteligenti.

II.

1. »Slovenec« naj bo neodvisen, katoliški političen list za vse Slovence, stoječ na katoliškem programu, kakor je bil določen na slovenskih katoliških shodih. Podpira in brani naj delovanje ljudskih zastopnikov, ki so izvoljeni na temelju našega katoliškega programa. Kar se s tem programom ujema, naj zagovarja, kar je očitno napačno, naj pobija, v dvomljivih slučajih naj bo razprava prosta.

Zoper zmote naj bo odločen, toda ne osebne, razžaljiv ali nedostojne; priznava naj vse dobro, naj bo kjer koli.

Isto velja za »Domoljuba«.

2. Konsorcij, ki je izdajatelj in pred zakonom lastnik listov, naj glede določevanja politične smeri skrbi, da uredništvo ravna po dogovoru z našimi vodilnimi političnimi krogi.

3. K. T. D. naj poskrbi, da bo v uredništvu dovolj spretnih moči, ki naj si, podrejene konsorciju, prizadevajo urejevati liste enotno po zgoraj omenjenem pravcu.

III.

1. Računajoč z dejanskim stanjem, smatramo duhovniki združno zvezo in centralo zadržati kot enakoveljavni; zana-prej odklanjamo vsako agitacijo v prid ene ali druge; zadruga naj se svobodno pridruži oni, ki jim bolj ugaja.

2. Duhovniki želimo, da se vse naše združništvo na jugu združi v enotni osrednji zvezi; načelnikoma naših zvez naročamo, naj v tem smislu delujeta.

IV.

1. Glede demokracije se duhovniki vedno držimo načel, izraženih v okrožnicah zadnjih papežev, zlasti v okrožnicah Leona XIII. o krščanski državi (Immortale Dei, 1. novembra 1885), o svobodi (Libertas, 20. junija 1888), o dolžnostih krščanskih državljanov (Sapientiae christianae, 10. januarja 1890), o delavskem vprašanju (Rerum novarum, 15. maja 1891), o vladavini (Au milieu des sollicitudes, 26. februarja 1892), o krščanski demokraciji (Grave de communi 1901.) Zamejamo pa načela, ki se opirajo na ateizem in na naturalizem; zlasti nauk, da je edino upravičena vladavina republikanska, da oblast ni ob Boga, ampak iz ljudstva in v ljudstvu, da je ljudska volja prvi in edini vir prava.

2. Posebej:

a) odobravamo upravičene težnje, da se prizna ljudstvu več besede, kadar gre za najusodnejša vprašanja, ki v živo zadevajo vse ljudsko bitje (kakor na primer vprašanje o vojski in miru);

prav tako odobravamo zahtevo, da se dá narodom tista svoboda in se jim prizna tista pravica samoodločbe, ki jim je potrebna za uspešen in samostojen kulturni razvoj;

sploš želimo, da se v vsem javnem življenju izvede tista prava krščanska demokracija, ki resnično spoštuje svobodo in enakost vseh, ne da bi zanikavala pravičnost, avtoriteto in socialno oblast;

b) zavračamo pa vsako poveljevanje revolucije in vsakršne prevratne težnje, ki niso v soglasju s krščanskimi načeli o državi;

obsojamo načelo, da je moč in sila pravica in dovršeno dejstvo pravni naslov pravice;

obsojamo težnje tistih, ki s frazo o svobodi hočejo vzeti Cerkev še tisto svobodo, ki jo ima (namreč z laizacijo šolstva, civilnim zakonom in razporoko, z moderno umevano ločitvijo Cerkve in države).

K. T. D.

V resnih dobah velikih prevratov smo bolj kakor navadno priče nestalnosti in minljivosti vseh človeških naprav. Države omagujejo, prestoli se majoje, stranke se cepijo, razpadajo in se nanovo združujejo. Mednarodno pravo, mednarodne pogodbe, mednarodno framasanstvo, rdeča internacionala, sploh vse mednarodne organizacije se krhajo in omahujejo. Tem sijajnejše pa blesti vzvišeno dejstvo, da je katoliška Cerkev nepremagljivo stanovitna in kljub prostrani vesoljnosti edina.

Naša velika doba nas torej z neizprosno resnobo opozarja na tisto staro, a včasih zabljeno resnico, da se katoliška Cerkev in vera ne more in ne sme istovetiti z nobeno politično organizacijo, z nobeno stranko. Katoličani so sicer kot katoličani in državljani ne samo upravičeni, ampak dolžni udeleževati se političnega življenja, snovati in podpirati politične stranke. Toda te stranke, naj še tako odločno priznavajo katoliška načela, niso cerkvene ali verske, ampak politične stranke s konkretnim političnim, narodnim, socialnim in gospodarskim programom; zato si navadno pridevajo politične ali socialne pridevke, n. pr. konservativna stranka, ljudska stranka, centrum. Vseled zveze med strankami in konkretnimi dejanskimi razmerami so vse stranke deležne omejenosti in omahljivosti vsega človeškega. Krivično bi torej bilo, če bi kdo Cerkev delal odgovorno za omejenost, napake ali razpadanje strank.

Sedanji poglavar katoliške Cerkve s svojim modrim nastopanjem neprestano opominja, da Cerkev ni strankarska, ampak visoko vzvišena nad politične, narodne in strankarske boje. To prepričanje mora globoko prešinjati vse zavedne katoličane. Če to prepričanje zatemni, je to katoliški Cerkev in veri v škodo, a tudi katoliškim političnim strankam ne more biti v prid. Odkod naj namreč katoliške stranke zajemajo svojo življensko moč, če ne iz neskaljenega katoliškega prepričanja svojih zavednih somišljenikov?

Na podlagi teh načel je umevno od nekaterih ne zadosti umevno stališče »Katoliškega Tiskovnega društva«. K. T. D. je po svojih pravilih nepolitično kulturno katoliško društvo, ki se torej ne sme istovetiti z nobeno politično stranko ali politično frakcijo, torej tudi ne izdaja političnih li-

stov. Sme pa po svojih pravilih (§ 2.) »podpirati časopise v verskem, narodnem in avstrijsko-patriotičnem duhu urejevanem«. To svojo pravico in dolžnost je društvo od prvega početka do danes — samozavestno sme reči — pošteno izvrševalo in jo hoče izvrševati tudi zanaprej.

Če kdaj, bi bilo prav v tej dobi, ko je svetovna vojska zastavila toliko novih vprašanj in zahtev v tolikerih vprašanih nove orientacije, malo modro, zapletati nepolitično kulturno društvo kakorkoli v politične boje z vsemi, vzporednimi pojavi nesporazumljenja in neednosti. K. T. D. bo Cerkev, slovenskemu narodu in domovini najbolje služilo, ako bo, zvesto svojim pravilom, ostalo, kar je bilo, nepolitično kulturno katoliško društvo. Nihče ne ve, kakšne prevrate bo še povzročila svetovna vojska. Mi mislimo, da bo za vse možnosti najboljše, ako bo stalo K. T. D. sredi vsega valovanja kot močna, nepremagljiva katoliška postojanka, odkoder bo vedno iznova izhajala oživljajoča moč katoliške ideje.

Balkanski zavod v Gradcu.

Na graškem vsučilišču je osnovala skupina profesorjev, ki je pečajo s tvirnamimi tličnimi se balkanskih zadev, nov zavod, čegar naloga naj bi bila, mlade in podjetne ljudi vzgajati za bodoče trgovsko delovanje na Balkanu. Tako poročajo današnji graški listi, ki objavljajo tudi podrobnejši učni načrt in vzprejemne pogoje za zavod.

Ker mi nismo nikoli sovražniki izobrazbe, zato tudi ne bomo nastopali proti zavodu kot takemu. Kdor se hoče učiti, kdor hoče resno spoznavati Balkan, namreč slovanski Balkan, ker živi tam slovanska večina, temu ne bomo metali polen pod noge. Nasprotno, nam je celo prav, če se enkrat odločijo mladi, nadarjeni ljudje, da naš spoznajo.

Je pa nekaj drugih točk, katerih ne smemo prezreti:

Iz kakšnega duha se je rodil novi zavod v Gradcu? Graški zavod ni prvi te vrste. Ustanovilo se jih je nekaj v Nemčiji, nekaj na Ogrskem in eden na Dunaju. Vse pa v tistih časih, ko je naše orožje zmogovito prodiralo proti jugu, ko so si segli v roke Nemci, Ogrji in Turki in ko je vsa naša politična javnost stala pod neposrednim vplivom Naumannove »Srednje Evrope«. Ker pa danes menda ni več treznega človeka na svetu, ki bi še resno »verjel na življenje tistega političnega negodeta, in ker ga ni več človeka, ki bi ne vedel, da je današnji svetovni politični položaj popolnoma drugačen nego pred dvema leti, zato smo mnenja, da ti zavodi ne bodo imeli

LISTEK.

Grobovi kranjskih junakov na laški zemlji v višini 2000 metrov.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Konec je bilo živahne, vesele vojne, krasne majske ofenzive 1916 proti laškemu sovražniku!

Rusija je uslišala slednjič Italijo, ki je neprestano klicala na pomoč, in je vrgla iz svojega skoro neizčrpjivega ljudskega rezervarja silne množice proti nam.

Tedaj je veljalo »držati«, kar smo priporili na žilavem pohodu in vse svoje vroče želje smo morali preložiti na poznejši čas.

Da skrajšamo fronto, smo morali opustiti priborjeno ozemlje, ki je segalo globoko v sovražno deželo in se umakniti iz gozdnega pasu v visoko pogorje.

To ni bil umik v navadnem smislu; kajti namera nam je bila več dni preje znana, mirno in temeljito smo se mogli na to pripraviti. Nobene patrone, nobene lopatice, niti koščka papirja nismo pustili tam, celo svoje iz brun zgrajene hišice smo podrli in porušili, z eno besedo: vse ozemlje je bilo »gladko pometeno«; Lah naj izprevidi, da on k našemu umiku ni prav nič prispeval.

Kakor znano, je pa Lah vendar v svojih vojnih poročilih in listih izkoriščal in z izmišljenimi zmagami svoje ljudstvo razvedel do blaznega veselja.

Kako slabo so pač že morale stati akcije v »cvetoči Italiji«!

Naše umikanje velja lahko za šolski vzgled odličnega vodstva in izredne discipline čet.

Lah niti vedel ni, da smo se umaknili ter obstreljevali drugi dan še pridno naše prazne postojanke; moštvo se je pa tudi kaj prizadalo, da spelje podlega izdajalca pošteno na led.

Slabe patrolje, ki smo jih pustili v postojankah, da varajo sovražnika, so streljale, častniki so markirali z malo puškami običajni ogenj strojin. Prevara se je obnesla še bolje kakor smo pričakovali ter se popolnoma posrečila.

Posledica je bila, da nam je Lah sledil žele, ko smo že zasedli v polnem miru svoje že preje določene postojanke in jih že tudi za prvo silo uredili, in še tedaj le previdno s patroljami. Pri urejevanju postojank pa smo zadeli tu na precejšnje težkoče; kramp in lopata, ki sta nam sicer pri utrjevanju vedno dobro služila, sta tu popolnoma odpovedala; golo skalovje smo si morali ukloniti z obsežnim razstreljevanjem.

Silnega dela in truda je bilo treba, mnogo potu je teklo po čelu teh pridnih delavcev, marsikatera roka je krvavela, opraskana od ostrega kamenja; ampak vsi so

vedeli, da odtehta vsaka kapljica potu kapljico njihove krvi in radi tega izstreljevali noč in dan strelske in dohodne jarke, ki naj bi jim nudili varnost in kritje.

Kmalu se je imelo pokazati, kako zelo se je izplačalo težko delo.

Cadorna, vremenski prerok, se je v svoja lastna vremenska poročila tako zaveroval, da je končno sam verjel, da je prišla ura, ko more premagljiva nasprotnika kratkoma krepko zasledovati. Avstrijci poskušajo samo še s slabimi zadnjimi stražami brezdejavati njegov zmagoslavlji pohod. Brez posebne artiljerijske priprave so sledili zdaj tu zdaj tam lokalni sunki, katere pa smo vselej gladko odbili; učinek je bil le ta, da je po vsakem takem sunku odšlo znatno število junakov gledat svoje sanje: »Trident«.

S temi zadnjimi stražami torej ni bilo nič opraviti, so bile vendar močnejše kakor običajno pri pobitem nasprotniku; naj pomaga torej artiljerija.

Mi smo čas dobro izrabili in tudi naši strelci z daljnogledi na puškah so si izbrali ugodne točke.

V prvih dneh julija je tak strelec Lahe nadlegoval, ko so ravno menažo delili in jih nekoliko postrelil. Lahko si mislimo, da Lahom ni bilo prijetno, da smo jih ravno pri jedi motili; vsi besni so poklicali svojo artiljerijo na pomoč. Kmalu nato so že žvižgale male granate iz njihovih »gorskih

škropilnic«, kakor imenujejo naši ljudje te topove malega kalibra, v naše postojanke.

Nek izstrelak je žalibog imel po nesrečnem slučaju uspeh. Strelec s pritrjenim daljnogledom na puški je zabil — ponosen na svoje delo — več tovaršev k sebi, da bi jim pokazal uspeh svojih strelcov. Stali so ravno skupaj, ko je prižvižgala granata in udarila v sredo med nje. Puška z daljnogledom je bila razbita in žalovali smo za tremi mrličji. To so bili prvi, ki so v novi postojanki žrtvovali svoje življenje.

Nastalo je vprašanje, kje naj jih položimo k zadnjemu počitku? Kamor sega oko, sama skala in kamen, nikjer drevesa, ne grma, ne zemlje. Končno se je odločil polkovni poveljnik za majhno dolinico v bližini polkovnega poveljstva. Tudi za to delo so zopet pritegnili naše marljive pionirje in za vsakega junaka so izstrelili grob — pravo grobnico — v kamenita tla. Utrudljivo, zamudno delo, a slo je za mrtve tovarše, ki naj mirno počivajo v laški zemlji in zaradi tega ni bil noben trud pretežak. Skrbno so napravili in uredili vsako gomilo, od daleč prinesli ruševja in užgali ime vsakega posameznega mrtveca v leseni križ.

Marsikateri junak je postal žrtev zavratne sovražne kroglice; položili smo ga poleg drugih tovaršev v izsekani grob; toda nihče ni pričakoval, da bo nekdanje število njih tako naraslo, da jih ne bo mogoče več pokopavati v posameznih grobovih!

mного uspeha, če ne izpreme duha, kateri jih je rodil.

Ustanovitev graškega balkanskega zavoda je značilen pojav za politično nezrelost naših nemških sodržavljancev. Vedno stara pesem, stara metoda! V načrtu obetajo, da bo dana gojencem ugodna prilika, da se tekom enega leta dovolj priuče jezikom, katere govori prebivalstvo na Balkanu. S tem pozivom priznavajo, da Balkan ni nemški, da tam stanujejo drugi ljudje, in priznavajo princip, katerega smo mi napram Nemcem vedno poudarjali, da mora vsak, kdor hoče živeti med tujimi ljudmi, in pri njih iskati svoj kruh in zaslužek, znati njihov jezik in upoštevati njihove navade in običaje. Kako pa delajo doma pri nas? Zastnje izjave vodilnih nemških politikov zastopajo popolnoma nasprotna načela Torej za tuje — pravo, za domačine pa — staro metodo, da se najmilejše izrazimo. To ni politika pameti, ampak politika nedoslednosti, ki nikdar ne more roditi dobrega sadu.

Naši poslanci so na neštevilnih shodih, v državnem zboru in v delegacijah vedno poudarjali edino zdravo načelo za našo balkansko politiko, ki pravi, da daj lastnim podanikom dovolj in dobrega pšeničnega kruha in dovolj in zdrave duševne hrane, če hočeš pridobiti prekomejne krvne njihove sorodnike zase. Kakor pa vemo, je bila naša telesna in duševna hrana bolj slabe vrste, malo pšenice in še manj duha. Zato ni neopravičeno pred nekaj tedni neki nemški poslanec bridko bičal naše predvojne balkanske politike v dunajski »Arb. Ztg.« Mi teh očitanih ne bomo ponavljali, ker jih zna pri nas itak vsak človek na pamet. Kakor pa vse kaže, bi radi »stari« vodilni krogi tirali tisto nesrečno politiko radi še nadalje. Če se jim bo ta poskus posrečil ali ne, tega sicer še nič ne vemo; ampak če se jim bi, bo rezultat tak, kakršen je bil prej — popoln polom naše trgovske politike na Balkanu, katerega vsi balkanski zavodi ne bodo zavrlji, tudi graški ne, zlasti če ga bodo vodili v duhu, ki odseva iz male brošure graškega profesorja Dungere »Balkanprobleme«. Kdor ljubi humoristično čtivo in si rad privoščiti par veselih političnih uric, naj jo pa kupi.

Kakor je razvidno iz ustanovitev »balkanskih zavodov«, raste zanimanje za Balkan pri naših sosedih od dne do dne. Balkan je lep in velik in prostran in bogat in — naš! Balkan ima tri morja, in ob tem morju stanujemo mi, zato smo in bomo vedno evropska, ne le avstrijska potencia, s katero mora računati svet. Jugoslovanski pokret, kakor se danes poraja pred nami močnejši in mladostnejši, je prav izbran predmet za študije na balkanskih zavodih, da bodo mladi ljudje, ki bodo baje prihajali k nam, spoznali naš pomen, našo svežo moč in našo zavest in trdno voljo, da Balkan ni samo naš, ampak bo tudi naš. Če bodo gojenci balkanskih zavodov prihajali k nam s tem prepričanjem, je prav; če pa ne, bodo pa spoznali, da je zanje boljše, če ostanejo doma. Jugoslovansko vprašanje ni samo politično vprašanje, ampak tudi gospodarsko; in kakor smo bili pripravljeni na prvo, tako nas tudi gospodarsko delo ne bo našlo nepripravljenih. Za to je preskrbljeno. Kar pa še ni, pa še bo. Na svoji zemlji bomo lahko živeli mi sami od svoje pšenice, od svojega morja in od svojega duha!

S tirolskega bojišča.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

15. julija 1917.

Po zadnjem našem sunku v noči od 25. na 26. junija vlada pri nas razmerni mir. Tako mirno je, kakor bi vojske ne bilo. Sovražnika se vidita, a ne streljata. Sovražnika dobro vidita premikajoče se kolone, ljudi, konje, vozove, a se ne preganjata. Človek je skoraj varen stopiti iz strelnega jarka in se postaviti za trenutek pokonci, ne da bi se mu zagotovo kaj pripetilo. Na vseh odsekih fronte seveda ni tako varno, a na nekaterih pač.

Pred Asiagom in Arsierom je podnebje bolj milo kakor na vrhovih avstrijsko-laške meje. Zato tudi trava bolj raste. Na obeh straneh bojne črte tega odseka raste prav bujno seno, seveda samo v dolinah. V sedanjih lačnih časih to in onostran strelnih jarkov je treba tako dragoceno krmo pokositi ali vsaj popasti. Ker pa sta oba prostora izpostavljena trajnemu ognju, se tega sena ne more podnevu pokositi in ne popasti. Zato je treba to delo opraviti ponoči. Zvečer gredo kosci kositi laški onostran, naši tostran strelskih jarkov. In tako sta oba sovražnika zadovoljna, najbolj pa še naši in laški konji.

Če bi letalcev ne bilo, bi skoraj ne vedeli, da se nahajamo na bojišču. Te pa imamo vsak dan nad glavami, ki se eden drugega pode. Enkrat so naši letalci nad sovražnimi, drugič pa narobe. Bomb pa ne mečejo. Obrambni topovi letalce preganjajo kolikor morejo in jih tako ovirajo pri njih vohunskem delu. — Ko je dne 19. junija prišla k nam cela sovražna eskadra letalcev, je kričal nek laški ujetnik tik za pehotnimi postojankami pri nekem našem bataljonskem poveljstvu: »Ocio, ocio! Adesso vien Cadorna con tutta sua famiglia.« (Pozor, pozor! Sedaj prihaja Cadorna s celo svojo družino!) Cadornova družina je res prišla, metala bombe, a uspeha ni imela. Pač, nekaj uspeha je imela, namreč da je enega svojega letalca pustila v naših rokah in se tako iznebila poleg letalca še enega lastnega letala.

Pri vas v domovini tožite o suši, o pomanjkanju dežja, o vročini. Pri nas pa tožimo o dežju, o preveliki mokrotni in mrazu. Dežja imamo preveč! Kar osem dni zaporedoma so neprenehoma lile take plohe, kakor bi vsi nebeški prebivalci s škafi sipali vodo na zemljo. V jutranjih urah pa se moramo v plašče zavijati, in ponoči dve do tri tople zimske odeje prav nič ne škodijo. Tu smo oblečeni poleti in pozimi v zimske obleke. Zrak je oster in za močna pljuča prav zdrav.

Svojčas sem v svojih pismih omenil, da so razni bojni pododdelki ustvarili vrtove za zelenjavo. V teh vrtovih raste sedaj solata, zelje, kapus, radič, česen in drugo. Uspeha sicer ni bilo veliko, a nekaj se je vendarle doseglo, če se pomisli, da ni poprej v teh puščah 1500 metrov nad morjem nič rastle.

Kako je pa s hrano, bo vprašal marsikdo. Hrano imamo še vedno dovoljno. Meso z juho šestkrat v tednu, sedmi dan konzervni guljaš s polento. To je opoldne. Za prikuho imamo suho zelje, ali zelen fižol, ali fižolovo polivko itd. Zjutraj je kava, zvečer tudi kava, vmes še čaj. Vsak dan dobimo porcijo (pol hleba) prav dobrega kruha iz pšenično-ržene moke. Tako dobrega kruha še sploh nismo skozi celi čas vojske imeli kakor v zadnjem času. Oči se blestijo možu, ko lomi »štruco«. Tu in tam

dobimo tudi vino. S tobakom tudi ni še slaba. Vsak dan pet svačlic in vsakih pet dni še zavitek tobaka za pipo. Za strastne kadilce to seveda premalo, za zmerne pa zadostuje.

Kino-gledališče imamo tik za bojno črto, ki nam služi v razvedrilo ob prostem času. Dvorana je pri vsaki predstavi polna. Glasbo oskrbuje vojaški orkester. In tako človek pozabi za dve uri, da se nahaja na bojišču, kjer preži smrt nanj ob vsakem trenutku.

Celo naše bojišče je prevrtno. Mo-gočni hribovi imajo po več globokih lukenj-kavern. V njih spimo, bdimo, jemo, igramo, se zabavamo in dolgočasimo. Po vojski šele se bo videlo, kaj je vse napravila človeška roka in človeški razum. Če ne pokajo topovi, pokajo pa mine v kavernah, kjer se tolče in vrta noč in dan. Kakor krti rijemo v zemljo, da se tako zavarujemo pred sovražnimi izstrelki.

Za dušno hrano je tudi preskrbljeno. Naši vojni kurati skrbje na vso moč, da nudijo izmuznemu moštvo kolikor mogoče osvežujoče milosti božje izpred maševalne mize, pri bolniški postelji, pri izpovedi in v osebem, prijateljskem občevaranju. Saj je znano, da dober vojak se najraje pogovarja z dušnim pastirjem, ki mu gre v vsakem oziru na roko. Koliko dobrega so ti tihi junaki že storili tisočem in tisočem vojakov. Njih delovanje ni razkričano, tudi ba-haštvo jim je tuje. Ponižnost in usmiljeno, sočutno srce! Ti dve lastnosti določa našo vojno duhovščino, katere se mora vsakdo s spoštovanjem spomniti. — Naši vojni kurati se pečajo tudi z vzdrževanjem grobov padlih vojakov. Ko stopiš na kraj teh žrtev za domovino, ti sili solza v oko ob misli, da tu leže sami mladi, krepi fantje in moške, cvet moškega spola. Pokopališče je lepo ograjeno, gomila za gomilo se vrste. Gomile so licno opremljene. Razni monogrami iz krasnih belih kamenčkov krasijo gorenjo plat gomile. Spredej je vsajen lesen križ in tabla z imenom in priimkom nesrečnika, katerega polka in kdaj je padel. Na sredi pokopališča stoji močnejši križ, ob vhodu na pokopališče navadno tabla »Resurrectionis«, vse v najlepšem redu. Za to lepo urdo pokopališč gre zahvala vojnim kuratom. Saj bodo po vojski ta pokopališča od svojcev padlih številno obiskovana, in marsikatera solza bo še močila grobove junakov, ki leže tu zakopani.

—iž.

Uradna poročila o naši zmagovili protiofenzivi v Galiciji.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 20. julija. Uradno:

Izzvani po sovražni ofenzivi, katere je bila vsiljena od zahodnih sil in Amerike proti volji ruskega naroda, so včeraj zjutraj zavezništvi v vzhodni Galiciji prešli k protinapadu. Ob 5. uri 30 minut zjutraj so na prostoru med Zloczovom in Seretom nemške in avstrijske baterije z mogočnim učinkovanjem pričele streljati. V dopoldanskih urah je sledil napad nemške pehote, spremljane od c. in kr. oddelkov. Zmagoviti napadalci so prodrli skozi tri močno utrjene črte. Rusi so se umaknili v popolnem neredu, popustivši na bojišču številne mrtve in težko ranjene. Do včeraj zvečer se je poročalo, da je ujetih nekaj tisoč Rusov.

Na drugih odsekih gališke fronte je prišlo do več malih, za zavezniško orožje uspešnih bojev. Pri Novici, južno od Kalusa, so bili ruski napadi zadušeni v topniškem ognju branilcev. V Karpatih se je sovražni topovski ogenj mestoma povišal nad običajno mero.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. julija. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Dne 1. julija je ruska vlada v vzhodni Galiciji del ruske armade vodila k ofenzivi, ki se je po skromnih začetnih uspehih vsled ogromnih izgub kmalu ustavila. Ruski vojak, katerega želja po miru se skoraj na vseh točkah naše fronte opaja v približevalnih poskusih, je bil zopet zastoj žrtvovan za entento. — V odgovor napada Rusov so naše čete včeraj začele s protinapadom.

Pod osebnim vodstvom višjega poveljnika so nemški armadni zbori po učinkopolni ognjeni pripravi po nemški in avstrijski artiljeriji vdrli proti ruskim postojankam ed Seretom in Zloto Lipo in prodrli skozi tri močne obrambne črte. Sovražnik je imel težke krvave izgube in se je umaknil v popolnem neredu. Včeraj popoldne se je poročalo o nekaj tisočih ujetnikov.

Pri Jakobovem, Dvinsku in Smorgonu kakor tudi ob Stohodu in od Zlote Lipe do južno od Dnjestra se je streljanje znatno povišalo. Naši sunki in nasilna poizvedovanja so večkrat imela lepe delne uspehe. Pri Novici so bili novi močni ruski napadi izgubepolno odbiti.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Ludendorff.

Nemško uradno poročilo o bojih na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. julija. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta Bavarskega.

Na Flanderskem je po deževnem dopoldnevu artiljerijska bitka dosegla zopet skrajno silovitost. Sovražni sunki pri Lombartzyde in vzhodno od Mesinesa so se izjalovili. Na fronti Artois živahno streljanje med prekopom La Basée in Lensom, posebno jugovzhodno od Loosa. Pri Gavrelle ponoči napadle angleške bataljone smo odbili. Tudi pri Monchy so po ljuti ognjeni pripravi Angleži vnovič napadli, ne da bi dosegli nadaljnje uspehe. Jugozapadno od St. Quentin so imeli Francozi pri trikatnem brezuspešnem napadu na od nas pridobljene jarke krvave izgube.

Bojna črta nemškega cesarjeviča.

Severovzhodno od Craonne so gardne čete po kratkem močnem ognjenem učinkovanju vzele francosko postojanko na Winterbergu. Sovražnik se je srdito upiral in je imel težke izgube. Nad 375 mož je ujetih in zaplenjenega mnogo orožja. Šele zvečers o se pričeli protinapadi Francozov. Došlo je do težkih ponočnih bojev, pri katerih smo nekaj pridobljenih jarkov zopet popustili.

Pri drugih armadah, kakor tudi pri armadni skupini vojvode Alberta Virtemberškega razen nekaterih za nas ugodnih bojev pred postojankami nobenih posebnih dogodkov.

Sovražna artiljerija je že od začetka s posebno pazljivostjo obdelavala oddelek II. bataljona, 8. julija pa je obsipavala s točo izstrelkov ta oddelek, in razrušila na mnogih točkah prsobrane, zgrajene iz kamna in vreč, napolnjenih s peskom. Brezštevilni drobci so leteli okrog in iskali svojih žrtev ter jih tu in tam tudi našli.

To je pač vsakdo vedel, da ta »nastavek« artiljeriji ne nudi zadostnega varstva, — da nasprotno učinek še poveča, — bil pa je potreben, ker je varoval vsaj pred ognjem pehote in prikrival delavce, da so mogli neopaženo vrtati vedno globlje v skalo.

Šele z mrakom je ponehal artiljerijski ogenj in lahko smo si ogledali nastalo škodo ter poskrbeli za ranjene in mrtve.

Ker napad ni sledil, so morali vsi, kar jih ni bilo na straži, celo noč pridno delati, porušene prsobrane iznova sezidati in črto narediti sposobno za obrambo. Vsakdo je vedel, da Lah nekaj namerava, in to tembolj, ker so poljske straže in stražniki konštirali na sovražni strani sumljiva premikanja in nemir. Videti seveda ni bilo ničesar, niti luna niti zvezdica ni prodrli goste teme, ušesa so morala torej nadomestovati oči!

Proti jutru — gosta megla je še pokrivala bojišče, so prinesli stražniki vest, da so se morali umakniti močnemu protisunku.

Istočasno je tudi artiljerija začela zopet delovati in zaprla s svojim močnim ognjem vse dohode v prvo črto.

Torej bo začel vendar sovražnik z napadom. Proti peti uri zjutraj se je prodira-

jočim množicam vsled premoči posrečilo, da so vdrlje v širini enega voda v naše postojanke. Strojnice so kosile in uničujoč pehotni ogenj je zadal sovražniku silne izgube, toda vedno nove množice so polnile vrzeli in obdržale premoči. Takojšen protisunek s kompanijsko rezervo je vrgel sovražnika nazaj, toda že so zopet novi valovi vdrlji v postojanko. Bataljonska rezerva (ena kompanija) je napravila protisunek in je vrgla sovražnika v ljutem, besnem ročnem metežu nazaj; ročne granate, bodala in puška kopita so med Lah grozovito gospodarila. Ker je položaj postal kočljiv, se je premaknila rezerva polka, ki je bila med tem alarmirana — dve kompaniji — na ogroženo točko. Ni ji bilo pa več treba poseči v boj; tretji laški naval je sicer še dosegel naše jarke, toda dosedanje čete so vrgle Lahe energično in z velikimi izgubami za nje.

Nastal je mir, ka ga je le sem in tja motila artiljerija in stokanje ranjenec.

Bojišče je nudilo žalosten pogled!

Prostor pred postojanko in točko, kjer so vdrlji, je pokrivalo na stotine mrtvih in ranjenih. Kolikor se je dalo dognati, so napadli trije bataljoni alpincev, od teh jih je obležalo okrog 300 na bojišču. Ročni metež bi se mogel z ozirom na ljutost komaj stopnjevati, kar se da izprevideti tudi iz majhnega števila ujetnikov.

Tudi naših junakov je obležalo nekaj, ki so pomagali, vendar so v opustoševalnem artiljerijskem ognju, kljubujoč večkratni premoči, z brezprimerno drznostjo in žilavostjo — zvesti izročilom pridnih in

hrabrih Kranjcev — do zadnjega diha izvajati zmago.

Težke, krvave izgube so napotile nekega italijanskega nadporočnika, da se je podal v spremstvu vojnega kurata in treh sanitetnih vojakov v našo postojanko s prošnjo, da bi mrtvece in ranjence, ki ležijo pred postojanko, smeli odnesti. Odposlanci so prišli spontano, sami od sebe, niso se mogli izkazati niti s kakim poveljem niti pooblastilom.

Služaj ni bil tako enostaven, zato ga je bilo treba sporočiti brzojavnim potom na najvišje poveljstvo, ki ima edino pravico odločevati o takih zadevah. Naj pišejo sovražniki o nas, kar hočejo, naj si izmišljajo najsrmatnejše priimke, nikdar nam ne morejo vzeti zavesti, da humaniteta v nas nima zastopnikov.

Dasi se teh dveh častnikov ni moglo smatrati za parlamentarje, ker nista prinesla s seboj nobenih poverljivih pisem in bi ju lahko kratkoma odvedli kot vojna ujetnika, se je naše najvišje vojno poveljstvo vendarle pečalo s prošnjo, in je naznanilo pogoje, pod katerimi se sovražniku dovoli, odnesti ranjene in mrtve. Ni mi treba poudarjati, da smo morali biti posebno previdni nasproti sovražniku, kateremu ni nič svetega in kateremu glede neodkritosti in zahrbtnosti skoro ni para.

Naslednjega dne popoldne smo odpisali vojnega kurata z enim sanitetnim vojakom nazaj v sovražne postojanke s pisanimi pogoji za naprošeno premirje.

Do 7. ure zjutraj drugega dne bi morali dobiti odgovor, sicer bi pridržani nadporočnik zapadel kot vojni ujetnik. Odgovor

smo prejeli, — toda od sovražne artiljerije, ki je obdelavala naše postojanke z granatami.

Na prošnjo nadporočnikovo, ki ni mogel razumeti postopanja svojih vojakov, smo čakali še do 3. ure popoldne. S tem je pa tudi ta čudni slučaj bil končan.

Z obupnimi solzami v očeh je bil nadporočnik odpeljan; potrdili smo mu, da ni prišel na našo stran kot dezertar-ubežnik.

Bil je mlad, inteligenten, v mirnem času slušatelj prava v Rimu ter popolnoma veroval v človeški in pravični način vojevanja. Skoro bi imel človek z njim sočutje, ako se ne bi nezaupanje tako globoko vko-reninilo.

Lahko, da so bile njegove solze in njegovo ogorčenje nad nečlovečnostjo njegovih lastnih ljudi pristne, skoro gotovo je bil pa tudi on le dober igralec. Chi lo sai! Sedaj pa je prišla nad nas druga skrb: kam s toliko mrtvimi? Ali bo v mali dolinici dovolj prostora vsaj za lastne junake?

Sila kola lomi, pa tudi skalol! Noč in dan so delali pionirji in izstrelili velike grobove, v katere smo položili mrtve tovariše enega poleg drugega.

Dasi jih je bilo več v enem grobu pokopanih, je dobil vendar vsak svojo gomilo in svoj križ, da se nobeden teh dobrih, zvestih ljudi ne pogrezne v pozabnost.

Sredi med Kranjci leži tudi nek alpinec; sanitetni vojaki so ga imeli za lastnega, ker je imel na glavi avstrijsko kapo; kot znamenje krasi njegov križ laška čelada iz jekla.

Ostale Lahe smo pokopali ne daleč od postojank v skupnih grobovih.

Bosanci pri cesarju.

Dr. Baljak o avdijenci.

Ljubljana, dne 21. julija.

Naš urednik je govoril danes s članom Jugoslovanskega kluba, zastopnikom dalmatinskih Srbov dr. Baljakom, ki se mudi sedaj na poti z Dunaja v Dalmacijo v Ljubljani.

Dr. Baljak je poročal o avdijenci bosanskih zastopnikov pri cesarju — v kolikor so stvari namenjene za javnost — sledeče:

Člana predsedništva bosanskega sabora — zastopnik bosanskih katolikov dr. Sunarić in zastopnik pravoslavni Srbov dr. Dimović — sta bila v četrtek, dne 19. t. m. povabljeni k cesarju. Na kolodvoru cesarjevega bivališča je pričakovala povabljenca cesarjeva kočija. Dr. Sunarić in dr. Dimović sta bila kot gosta pri cesarju na kosilu. Ob treh popoldne se je pričela avdijenca. Zastopnika Bosancev sta bila sprejeta posamezno v posebni avdijenci. In sicer prvi dr. Sunarić, ki se je mudil pri cesarju pol ure. Nato dr. Dimović. Njegov razgovor s cesarjem je trajal celo uro. **Predmet razgovora je bil predvsem vprašanje sklicanja bosanskega sabora in zadeva amnestije.** Toda cesar se je razgovarjal z zastopnikom Bosne in Hercegovine tudi o drugih aktualnih vprašanjih in se zanimal za vse podrobnosti.

Udeleženca sta odnesla od avdijence najboljši vtis. Cesar je bil izredno ljubezniv in se je kazal jako naklonjenega Bosni in sploh Jugoslovanom. Dr. Sunarić in dr. Dimović sta poročala nato o poteku avdijence v Jugoslovanskem klubu. O podrobnostih se varuje najstrožja tajnost.

Dr. Sunarić in dr. Dimović sta se nato odpeljala v Budimpešto, kjer bosta imela razgovore z vodilnimi hrvatskimi in srbskimi politiki Banovine. Nato bosta sprejeta od ogrskega ministrskega predsednika Esterhazyja.

Kakor nam zatrjuje dr. Baljak, so bila posvetovanja bosanskih zastopnikov na Dunaju z Jugoslovanskim klubom izredno velike važnosti.

V najbližji bodočnosti lahko računamo na zopetno vpostavitvev ustavnega življenja tudi v Bosni in Hercegovini kakor tudi na novi kurz.

Ob slovesu je zatrdil dr. Baljak naše mu uredniku:

»Smelo lahko trdim, da je maksimo vseh Jugoslovanov monarhije, tako Bosancev — kakor tudi hrvatsko-srbske koalicijske Banovine — združenje Jugoslovanov v okviru monarhije pod habsburškim žezlom v smislu državnopravne deklaracije Jugoslovanskega kluba«.

Dr. Krek v ustavnem odseku.

Dunaj, 19. julija.

V četrtek se je vršila v ustavnem odseku razprava o vojn nadzorovalnem uradu. V imenu Jugoslovanov je govoril dr. Krek. Njegova izvajanja so vzbudila splošno pozornost.

Dr. Krek (jugoslovanski klub) je zadel v črno. Najprej skušamo iz danih dejstev razložiti nastanek tega urada. Pri vojnem ministertvu so hoteli za celo državo ustanoviti tak urad kot izvrševalno gosposko za izjemno stanje, ker odpravili so vse: osebno svobodo, društveno in zborovalno pravo, svobodo besede in tiska in pisemsko svobodo. Tisza pa se je upel takemu skupnem uradu, zato so samo za avstrijsko polovico srupicali nek nestvor, ki nima nobene podlage v ustavi in je z internacijami, konfinacijami in cenzuro storil neizmerno zlo ljudstvu in državi. Na Ogrskem in Hrvatskem niso imeli takega urada, v Bosni je seveda zavladala popolna brezpravnost. Seveda bi bil v takih hudih časih potreben tak skupen urad, ki bi na zakoniti podlagi varoval interese države in pravice ljudstva. To pa, kar so naredili, je samo dokaz, da se dualizem ni izkazal prav v nobenem velikem vprašanju, pred katero nas je postavil ta hudi čas, n. pr. prehrana, odškodnina za vojno škodo, tako tudi ne v enotno pravo določenem izvrševanju izjemnega stanja. Nemčija je zvezna država precejšnjega števila držav, pa je šla čisto drugo pot. Tudi ko še ni imela zakona z dne 4. decembra 1916, in so vojaške oblasti že neomejeno vladale, so vendar kolikor toliko varovali značaj in dostojanstvo pravne države; pri nas o vsem tem nobenega sledu.

Vojaštvo, ki je imelo pri nas vso reč v rokah, je svojo nevednost pokazalo v dveh smereh: 1. da nima pojma o ustavnosti, zakonitosti in nepreklicljivih pravicah posameznega državljanca, 2. pa, da ne pozna nemških narodov, njih duše in njih razmerja do države. Tega zadnjega pač zato ne pozna, ker morajo po starih navadah častniki zahajati samo v nemška družabna zbirališča (kazine itd.), kjer seveda dobivajo vse informacije v izključno nemško nacionalnem smislu. Na Nemškem so tudi mislili in šteli, da imajo vse polno rojenih in nevarnih »izdajalcev« in svoje vrste »srbofilov« v Alzaciji-Loreni, na Dan-

skem in Poznanjskem in vkljub temu je nemški državni zbor oktobra in novembra l. 1916 v veliki debati z veliko odkritostjo šibal krivice pri omejevanju osebne svobode. Pri tej priliki je dr. Risser ugotovil, da je bilo 28. oktobra 1916 v Nemčiji samo 439 internirancev, med njimi 189 radi vohunstva in 1053 konfinirancev. Povdariti je treba, da imamo v Avstriji zakon glede konfinacije, ki prav jasno določa, v koliko je dovoljeno omejevati osebno svobodo, v Nemčiji pa takega zakona ni bilo in vendar je število naših internirancev in konfinirancev neizrekljivo večje. (Od zanesljive strani izvemo, da jih je bilo v času najhujšega preganjanja skoro 100.000. Op. poroč.) Na Nemškem pa so čutili nujno potrebo, da ustvarijo zakonito pravno podlago za te stvari in so to tudi res storili. V nemškem zakonu so natanko določene pravice internirancev in konfinirancev glede pritožbe, pravice do advokata in pravice do odškodnine. Postopati morajo z njimi kakor z ljudmi, ki so v preiskavi, imeti smejo svojo hrano, ločeni so od drugih zločincev. Razven advokata, ki ima vpogled v spise, imajo še posebnega pomočnika, ki se sme z njimi razgovarjati in zanje nastopati. Zavarovalni zakon ne sme trajati čez 3 mesece. Zaporno povelje mora biti utemeljeno; čez tri mesece mora vojaško sodišče vnovič sklepati in utemeljiti, če jih hoče še nadalje držati v zaporu. Za pritožbo imajo dvojno pot: na vojaško sodišče in na poseben urad. Če so nedolžni, imajo pravico do popolne odškodnine. Pa tudi če niso bili čisto nekrivi, lahko predlagajo, da jim vojaško sodišče prizna primerno odškodnino. Vse to je bilo mogoče skleniti v Nemčiji, zvezni državi več držav, pri nas pa kaj takega ne zmoremo, ker sta samo dve državi, samo nobene enote. Govornik bi rad predlagal pravno podlago, toda na žalost more le ugovoriti, da se parlament vsled dualizma sme pripraviti, kritizirati, zabavljati in mirno požreti obitek, da ne zna ničesar drugega. Tudi ta urad kaže, da gre država v gotovo pogubo, ako na mesto dveh držav ne zraste nova močna zvezna država. (Splošno odobravanje.)

Mož — brez bodočnosti.

Dunaj, 19. julija.

Čas nujno sili, da preuredimo monarhijo po želji večine njenih narodov in širokih ljudskih slojev. Na čelo vlade naj stopijo možje iz ljudstva in za ljudstvo. Sedanja avstrijska vlada je samo vlada voditeljev čez poletje, v jeseni naj bi se stvar začela. Kje je mož, ki naj preuredi Avstrijo v smislu znanih narodnih in ljudskih zahtev? Zdi se, da pri nas še vedno ni dovolj eksperimentov in da še vedno ne vedo, koliko je ura. Novi ljudski zbornici, ki naj zlasti slovanskim narodom da njihove pravice, med vse narode pa pravično razdeli ogromna državna bremena, hočejo dati za voditelja človeka iz — gosposke zbornice. Zadnje zasedanje je pokazalo, da so tam ljudje, ki zastopajo zgolj sami sebe, varujejo razne privilegije, kapitalizem in nemške »belange«. Vse to je pri srcu v gosposki zbornici takozvani »sredini« in prav iz njene srede naj pride mož, ki naj preuredi Avstrijo. Danes se trdi z vso gotovostjo, da je to bivši ministrski predsednik dr. Vladimir baron Beck.

Nova monarhija je sedaj v porodnih bolečinah. Samo en napčen prijemljaj — pa je mati izgubljena. Baron Beck ni mož bodočnosti. Njegova preteklost vzbuja nezaupanje in žalostne spomine, pri jugoslovanskem ljudstvu pa odločen odpor. Res bo Beckovo ime v naši politični zgodovini, ker je pred 10 leti ljudstvu dal splošno in enako volivno pravico za državni zbor. Zato je posebno pri srcu nemškim socialnim demokratom, ki bi se ga ne branili. No če je že treba, da pridejo do vlade socialni demokrati, pač rajše vidimo, da namesto Becka iz svoje srede dajo moža na čelo vlade, ki vsaj ne bo zatajil svojih demokratičnih in protikapitalističnih nazorov.

Posebno za potrebno premembo ustave, ki pač ne bo smela biti drugačna, kakor jo zahtevajo znane deklaracije, baron Beck ni pripraven mož. Sicer vemo, da Madžari niso več vsemogočni, toda še so ljudje, ki vidijo v dualizmu nekaj svetega in tak mož je bil in je Beck še danes. Kako naj mu zaupamo, ko pa je svoj čas baš on stopical za največjim madžarskim šovinistom Kossuthom in je v zadnji nagodbi priznal Madžarom svobodno državo pri podpisu trgovinskih pogodb.

Proti jugoslovanskim poslancem se je baron Beck krčevito držal stališča, da sme jugoslovanskemu narodu dati kakor mrvice pravice le tedaj, če dovolijo — Nemci. Dobili smo pač nekaj slovenskih knjig in profesorjev za gimnazije, zato pa popolno nemško gimnazijo v Ljubljano. Popolnoma nam je pomemil ljubljansko realko, v Celje ni prišla slovenska srednja šola, na Koroškem ni krivičnik zistem odnehal niti za las.

Med vojno se je baron Beck bavil s predsedstvom neke centrale za begunce z našega juga. Kolikor vemo ni storil takega, kar bi pričalo, da se dejansko zanima in ima srce za te največje reveže in težnje jugoslovanskega naroda.

Skoro do grla tičimo v državnih dolgovih in na milijarde bo šlo, če bomo hoteli urediti državno gospodarstvo po vojni. V gosposki zbornici stoji baron Beck pri tistih, ki hočejo varovati veliki kapital, ogromne davke pa prevaliti na široke ljudske sloje. Zato pravimo: »Ne obtežujte ljudskega parlamenta s tako neljudskim ministrskim predsednikom!«

Načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec pri Czerninu.

Dunaj, 20. julija. Zunanji minister grof Czernin je sprejel načelnika Jugoslovanskega kluba dr. Korošca. Predmet razgovora je bil predvsem vprašanje takojšnjega sklicanja bosanskega sabora.

Jugoslovani in Ukrajinci pri Čehih.

Dunaj, 20. julija. Jugoslovanski poslanci — med temi dr. Korošec in dr. Krek — ter zastopniki Ukrajincev poidejo te dni v Prago, kjer se udeležijo posvetovanj »Češkega narodnega odbora« o vprašanju ustave. Posvetovanja se pričnejo 26. t. m.

Interniranci in konfiniranci — v svobodo.

Zahteva poslanske zbornice od zadnje nedelje že rodi sad. Dne 20. t. m. je šla v taborišče Göllersdorf posebna komisija z dvornim svetnikom Svobodo, da večini tamonjih interniranih Slovencev, Italijanov, Poljakov, Čehov in Ukrajincev priinese — svobodo.

Avstrijska notranja politika.

»Hamburger Fremdenblatt« od 18. julija piše: »Sanje o neoporečni premoči nemštva v Avstriji so proč (sind ausge-träumt) in naši bratje v sosedni državi so prisiljeni, da svojo politiko premene. Danes velja zopet le najostrejša opozicija nemštva proti vladi, kakor pred dobrimi 20 leti. Cesarjev pomilostilni odlok, ki je oprostil 18.000 Čehov in drugih Nemcem, je nemške Avstrijce zelo razburil. Zato so morali preiti v opozicijo.«

»Hamb. Fremdbl.« je znano vsenemško glasilo.

Proti cenzuri.

Dunaj, 20. julija. (K. u.) Odposlanstvo ustavne stranke gosposke zbornice je posredovalo te dni pri ministrskem predsedniku v zadevi cenzure. Zahtevali so odločno in nujno odstranitev žalostnih cenzurnih razmer in so stavili med drugim zahtevo, naj se prekliče prepoved, ki določa, da ne smejo prihajati časopisi posebno iz Francoske in Angleške v našo državno polovico. Te prepovedi ni v Nemčiji, ne na Ogrskem. Ministrski predsednik je obljubil, da bo vse storil, da se te razmere izboljšajo in bo resno vzel v pretres tudi vprašanje inozemskih časopisov.

Gosposka zbornica.

Dunaj, 20. jul. (K. u.) Gosposka zbornica je sprejela v drugem in tretjem branju neizpremenjeno postavbo o učiteljski službeni pragmatiki.

Hrvatski sabor.

Zagreb, 19. julija.

Začetek današnje seje ob pol petih. Na dnevnem redu je podaljšanje ogrsko-hrvatske finančne nagodbe za štiri mesece, in sicer od 1. julija do 31. oktobra 1917.

Dr. Ivo Frank in poslanci stranke prava vložijo predlog proti podalšanju nagodbe in zahtevajo odpoklic kraljevineškega odbora. — Nato odgovarja ban na interpelacijo posl. Radića in pravi, da se prav nič ne boji osebnih bojev posl. Radića, sicer meščana Radića. Posl. Radić protestira proti izjavi bana, češ, da je Radić meščan, ker še ni revolucije, ampak je še vedno poslanec in da je za njim dva milijona kmečkih mišic.

Poročevalec dr. Lorković (hrv. srb. k.) priporoča svoj predlog.

Dr. Ivo Frank (pravaš) govori proti podalšanju finančne nagodbe. Potreba finančne samostojnosti je dovedla do pakta med stranko prava in koalicijo leta 1912. Koalicija se je zavezala, da ne bo nikoli podaljšala finančne nagodbe, ali ta obljube ni držala. Hrvatsko ljudstvo ne bo koaliciji nikoli oprostilo tega suženjstva. Regni-kolarna deputacija naj se odpokliče, ker ji ni stranka prava nikoli zaupala. — Poslanec Novak (pravaš) govori proti finančni nagodbi. Nato pride do prepira med Starčevićanci in Frankovci. Persić kliče Frankovcem: Vi Zichyjevci! — Hrvoj pa pred-baciva Radiću, da je glasoval za madžarske šole na Hrvatskem. — Poslanec Radić govori proti finančni nagodbi in zahteva za Hrvatsko finančno in gospodarsko samostojnost. Po govoru posl. Radića zaključijo predsednik sejo. — Prihodnja seja v petek.

Zagreb, 20. julija.

Začetek današnje seje ob tričetrt na 11. uro. Sabor je precej prazen. S svojo odsotnostjo posebno briljirajo člani večine.

— Na dnevnem redu je nadaljevanje razprave o finančni nagodbi z Ogrsko.

Posl. dr. Petričić (Starčevićanec) opisuje, kako je večina malodušna v tem važnem času in kako ne razume velikega časa. Majhni ljudje v velikem času. Večina ne razume te nove dobe, ampak neprenehoma govori o državni skupnosti in nad njo trepeti. Da se godi Hrvatoma slabo, to vedo vsi. Reka je ostala italijansko mešto. Medžimurje se bo narodno potujčilo. V Slavoniji kupujejo zemljišča madžarske banke, na železnica je še vedno v veljavi madžarski jezik. Madžari kršijo hrvatske pravice. V adresi na kralja bi morala zahtevati večina samostojnost in samodoločevanje. Poljaki zahtevajo samostojnost, Čehi zahtevajo za sebe Slovake. Samodoločevanje ni nič več radikalizem, ampak narodna potreba. Jugoslovanski klub zahteva združenje Jugoslovanov v okviru monarhije. To odgovarja duhu časa, ker to zahtevajo vsi narodi monarhije. Govornik se bavi z imenovanjem Zichyja za hrvatskega ministra in pravi, da Zichy kot Madžar ne more zastopati hrvatskih koristi. Stranka prava (Frankovci) se je ponujala Dunaju in Budimpešti, ko pa je doživela neuspeh, je pričela mlatiti po Starčevićancih kot Jugoslovanih in je hotela prenesti na ta način boj na drugo polje. Mi hočemo delati skupno tudi s Srbi, ne z onimi iz Khuenove šole, marveč s tistimi, ki so se postavili na hrvatsko stališče. Srbom narekuje položaj, da pridejo k nam, in to mora vsakega veseliti. — Dr. Horvat (Fr. stranka prava) je rekel, da bo razširil svojo izjavo v »Pester Lloyd«. V nji je ena misel: ustanovitev naše samostojnosti je v nasprotju z entento in veliko Srbijo, ali nas ne more spraviti v nasprotje z ogrsko državo.

Dr. Milobar je napisal članek, da se mora revidirati nagodba. Nadalje piše v »Hrvatski« (dnevnik Frankove stran. pr.), da se more ustanoviti hrvatska država tudi v okviru dualizma in da madžarska državna misel ne more priti v nasprotje s hrvatsko državno mislijo. Dr. M. Kovačević je napisal v »Hrvatski« uvodni članek »Balast«. Pod črto pa ni opombe, da se uredništvo ne zlaže s tem. Z ozirom na ta članek bi se morali odreči Slovincem. Ali so nam Slovenci na poti? V tem članku piše Kovačević, da so Slovenci v boju proti sistemu, a mi da se moramo zadovoljiti z boljšim. (Klic: Zato so šli v Budimpešto!) Hrvati da morejo z nagodbo vse. Ta skandal je moral zbuditi nezadovoljstvo v stranki prava, ker se priznava madžarska državna ideja. In potem se je »Hrvatska« 1. julija opravičila (Horvat: Zaradi Slovencev) zaradi protestiranja »Slovenca«. — (Persić: V adresi ste »per muss« omenili Slovence.) Po tem članku bi zahtevali Laginja, Spinčić, Prodan, Krek to, kar zahteva tudi jugoslovanski odbor entente. Ako se z nami ne morejo sporazumeti Slovenci, kako se bo potem mogla z nami združiti Istra? A Bosna? (Velik nemir v saboru. Polemika med Dušanom, Popovićem in Radićem.) Ako se odrečemo Slovincem, potem se moramo odpovedati tudi Medmurju in Reki. Ako stranka prava pusti pri miru dualizem, potem se moramo odpovedati vsem hrvatskim deželam. Govornik med drugim pravi: Finančna samostojnost še ne bo rešila hrvatskega vprašanja. Madžari nas nočejo zadovoljiti, ker stoje na stališču dualizma, a bodočnost monarhije je v koncesiji vsem narodom. Starčevićanci zahtevajo rešitev tega vprašanja. Govornik nadaljuje svoj govor.

Nemški državni zbor

je 20. t. m. brez razprave odobril v tretjem branju 15 tisoč milijonski vojni kredit z vsemi proti glasovom neodvisnih socialistov. Drjavni zbor se je nato odgodil.

O kanclerjevem govoru pišejo listi levice, da je dosegla popoln uspeh politika večinskih strank. »Vorwärts« pravi: Prvič je v nemški zgodovini obveljala v zunanji politiki volja naroda. »Freisinnige Ztg.« sodi, da je govoril kancler spretno in da se je znal izogniti marsikaterih čeri. »Germania« pravi, da zasleduje kancler srednjo pot, ki vodi bolj proti levičici, kakor prej, ne da bi priznal več, polikor dozda. »Lokalanzeiger« pravi: Kancler se je moral sprijazniti z večino opozicije in se ne sme boriti z njo, če noče notranje strjenosti za vselej zrušiti. A ravno za to se ne sme navdušeno izjaviti za njo. Konservativni listi pravijo, da je kancler vedno globoko umeval veličino svoje naloge.

»Lokalanzeiger« pravi, da bodo nemudoma parlamentarizirali vlado. Ne bodo imenovali samo novih državnih tajnikov, marveč bodo imenovali tudi parlamentarce za pruske ministre.

Naš protisunek v Galiciji.

Naš krepki protisunek pri Kaluzu je opravičil pričakovanja, ki so se stavila nanj glede uvoda večjih operacij. Kaluz je služil deloma za to, da se sovražnik premoti, deloma je šlo za to, da se sovražno

prodiranje v smeri proti našemu petrolejskemu ozemlju zanesljivo ustavi, kar se je zgodilo s tem, da smo očistili zapadni breg Lomnice in osvojili višine pri Novici ter prehode pri Perehinsku. V tridnevni bojih proti mestoma močnejšemu sovražniku se je hrabrim hrvaškimi četami in nemškimi bataljonom posrečilo, da so izvršili to nalogo, katero jim je bilo stavilo naše vojno vodstvo.

Med Zloto Lipo in zgornjim Seretom so nastopili za našimi, v predidocih bojih slavno branjenimi črtami nemški armadni zbori k napadu.

Artillerijska priprava se je mogla, ker je bilo mnogo težkih kalibrov na razpolago, omejiti na malo ur; s tem pa se je ohranil napadu značaj presenečenja. Sunk je zadal Ruse nepričakovano. Popoldne so bili trije drugi za drugim ležeči ruski obrambni sestavi v globočini več kilometrov predrti. Nasprotnik je zamen poizkušal, da bi z naglo skupaj nagrabljenimi rezervami prežgal paniko, ki se je bila polastila divizij prve črte.

Kakšne namene imajo zavezniška vojna vodstva s tem napadom, bodo pokazali šele prihodnji dnevi. Izogniti se hočemo napaki angleškega in francoskega vojnega vodstva, ki je moralo že drugi dan bitke priznati, da so na krvavem potu proti več dni hoda oddaljenim napadalnim ciljem, do katerih bi bili morali glasom izdanega povelja priti, napredovali komaj za 2 km in vrhu tega priznati, da več sploh ne morejo doseči.

Ruska bojna črta 15 km globoko prebita.

Berlin, 20. julija. (K. u.) Wolff poroča: Izzivajočemu ruskem napadu med Dnestrom in Karpati so odgovorile naše čete 19. t. m. s protisunkom južno zgornjega Sereta. Podjetje se je popolnoma posrečilo. Samostojno obstreljevanje s topovi, ki ga je tudi avstrijsko topništvo odlično podpiralo in ki se je pričelo, ko se je pričelo dani, je težko opustošilo ruske postojanke. Naše naskakovalne čete so ob 10. uri med zgornjim Seretom in Stripo ruske trivrstne postojanke prebile. Ob 9. uri 30 minut so vzeli že naši nad 400 metrov visoko Zloto Horo, ki leži severno od Zborova. Napad je pospeševalo jasno, solčno vreme. Razbite ruske čete so preplašene bežale. Njih izgube so vsled obstreljevanja razbitih postojank in po ognju naših zasledovalcev v zadaj ležečem ozemlju izredno težke. Nekaj ur po napadu smo že našli 3000 ujetnikov in deset zaplenjenih topov. S težkimi izgubami za Ruse smo na obeh straneh Male Stripe in Zalošč odbili ruske protinapade, ki naj bi ustavili naš vpad. Naše levo krilo je napredovalo ob močvirnem z jezeri posejanem zgornjem teku Sereta, naše desno krilo pa na obeh straneh železniške proge Zborov-Tarnopolj. Prekoračena je črta Zalošče-Ulejev; ruska bojna črta je prebita 15 km globoko. Več naših močnih naskakovalnih čet beleži dosežene znatne uspehe pri Bickem in tudi pri Konjuhah, pri Brzezanih in jugozahodno Brodov. Vdrle so v sovražne postojanke in se povsod vrstile z znatnim številom ujetnikov.

NEMSKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 20. julija zvečer. Veliki glavni stan:

Na vzhodnem bojišču naše čete ostro pritiskajo med Seretom in Stripo za sovražnikom, ki se umika.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Nove homatije na Ruskem.

Položaj v Petrogradu zelo kritičen.

Haag, 20. julija. Iz Petrograda: Položaj je skrajno kritičen. Nasprotstvo med četami maksimalistov in vlade se vsako uro poostreje. Vznemirja mirovna propaganda, ki se ojačuje vsled poročil o velikih izgubah povodom zadnje ofenzive in vsled pomankanja živil. Sedež vlade nameravajo premestiti v Moskvo, ker so množice na Angleže vedno bolj razljučene. Vlada namerava razglasiti, da začasno ustavi vojaške operacije.

Curh, 20. julija. Začasna vlada je zasedla kolodvore s topniškim polkom, ki ji je udan. Vladi zveste čete namerava poslati iz Petrograda. Revolucijski vojaki so zasedli prejšnji carski arhiv. V predmestjih so nemiri radi pomanjkanja živil.

Petrograd, 19. julija. (K. u.) Reuter: Včeraj so prepeljavali cel dan velike množice prijetih mornarjev, vojakov in delavcev v glavni stan generalnega štaba petrograjskega okraja. Oddanih je bilo veliko strojnih pušk, pušk in patronov. Z bojne črte so prepeljali čete v Petrograd, da ščitijo vladu in delavski in vojaški svet.

Genf, 20. julija. »Petit Journal« javlja: Nabili so v petrograjskih cestah letake proti vojnim sodiščem. Vojaki so razgnali dumo, ki je nameravala v sredo zborovati. Kijevski arzenal je zasedlo 5000 oboroženih vojakov.

Petrograd, 19. julija. »Agentura: Štab petrograjskega vojaškega okraja je nedvomno pribil, da so nemiri končani. Vsi

vojaški oddelki so izjavili štabu, da bodo podpirali vladu, da se zopet upostavi red.

Položaj na Ruskem obupen.

Amsterdam, 20. julija. Listi poročajo iz Petrograda, da je položaj Rusije obupen, ako ga ne reši Kerenski. Zmeda v deželi je popolna. V Petrogradu ni več nobene priznane avtoritete. Ententa more računati sedaj le še na tisti del Rusije, katerega glas se v Petrogradu skoraj nič več ne sliši. Narod gleda hrepenče v Moskvo, kamor naj bi se vlada na njegovo željo umaknila.

Čheidze ranjen.

Lugano, 19. julija. (K. u.) Italijanski listi poročajo: Predsednik delavskega in vojaškega sveta Čheidze, ki je ob nemirih s socialističnimi ministri ljudi pomirjeval, je bil s strelom iz revolverja neznatno ranjen.

Za Ljeningovo diktaturo?

Haag, 20. julija. »Daily Cronicle« javlja iz Petrograda: Moskva in druga mesta so brzojavila Ljeningu, da mu pošljejo moštvo rdečih gard za pomnožitev petrograjskih čet. Mogoča je diktatura pod Ljeningovim vodstvom.

Uporniki v Petrogradu so se udali.

Petrograd, 20. (K. u.) Agentura: Ker je vlada v sporazumu z izvršilnim odborom delavskega in vojaškega sveta odredila, naj se izprazni palača plesalke Kreščinske in del Petropavlovske trdnjave, kjer so se bili zbrali oboroženi uporniki, so poslali tjakaj čete. Našle so pa palačo že izpraznjeno in veliko množino orožja in eksplozivnih snovi. V Petropavlovski trdnjavi zabarikadirani uporniki so se branili, a se udali, ko je vojaštvo oddalo nekaj strelav v zrak. Kmalu nato so prišli v trdnjavo zastopniki upornikov, ki so imeli zasedeno predmestje Vasilevski otrov onstran Neve in izjavili, da se vladi udajo.

Napad na Kerenskega.

Petrograd, 20. (K. u.) V Plocku je bilo na vojnega ministra Kerenskega oddanih več strelav, ki ga pa niso zadeli.

Umorjen generalni guverner.

Petrograd, 20. (K. u.) Agentura poroča iz Tebrisa: Bivši generalni guverner Aserbejdžana Serdar Rešid je bil, ko je bil v Sendžanu na potu v Herat, v trenutku, ko je zapustil hišo guvernerja, s tremi strelji ubit.

Samouprava Finske.

Helsingfors, 20. julija. (K. u.) Agentura: Deželni zbor je sklenil s 175 proti 27 glasovom, naj se nujno razpravlja o zakonskem načrtu glede na samoupravo Finske. Zakonski načrt sam so sprejeli s 136 proti 55 glasovom.

Ruski pravosodni minister odstopil.

Petrograd, 19. julija. (K. u.) Odstopil je pravosodni minister Pereverzev.

Memoiri bivšega carja Nikolaja.

Stockholm, 20. julija. Bivši car Nikolaj piše svoje spomine o zgodovini njegovega vladanja in s povzročitelju vojske.

Sporazum med rusko začasno vlado in sveto stolico.

Lvov, 20. julija. »Gazetta Wicczorna« poroča: Z ruskega ujetništva oproščeni metropolit nadškof Szepticki potuje v Rim na prošnjo ruske začasne vlade, ki želi, naj uvede med njo in sveto stolico pogajanja o sporazumu s sveto stolico.

Poljski legijonaši kot ruski vojni ujetniki.

Stockholm, 20. julija. Na povelje ruske vlade bodo z vojnimi ujetniki poljskimi legijonaši tako postopali, kakor z ujetniki rednih armad.

Topovski boji ob Soči.

AVSTRIJSKO VEČERNO POROČILO.

Dunaj, 20. julija. Uradno: Ob Soči na obeh straneh povišano delovanje topništva.

Načelnik generalnega štaba.

Italijansko uradno poročilo.

20. julija. V dolini Pra (Maso potok) je odbil naš prednji oddelek sijajno močno sovražno patrolo, ki ga je poizkušala napasti in jo je prisilil, da se je morala umakniti; zadal ji je izgube in ji vzel nekaj ujetnikov. Naše topništvo je povzročilo požare v sovražni galeriji ob Colbriconu.

Naši metalci min so poškovali prednjo sovražno postojanko na Monte Piano; naše baterije so razkropile sovražne delavce, ki so popravljali malo, včeraj razrušeno utrdbo. Obstreljevale so sovražne čete, ki so se premikale pri Sv. Luciji. Sovražno topništvo je le malo streljalo, in sicer na naše postojanke pri Vodichah, na Fajtovem hribu in na Vršču.

Celjska pehota ob Soči.

Pod tem naslovom pišejo »Tagesspost« z bojišča: Nezvenljive vence slave si je priborila v deseti soški bitki 4./27. stotnja 87. pešpolka baron pl. Succovaty. Bili so najlutejši napadi, ki so jih v dnevi od 19. do 25. maja naperili Italijani proti važni višinski kotli pri Vodichah, ker bi bilo zanje velikega strateškega pomena, ako bi jo

zasedli. Skupaj z drugimi junaškimi četami je ta vrta stotnja, boreča se deloma v popolnoma odprti postojanki, odbila štiri sovražne napade, nato pa s protinapadom podrla mnogo številnejšega sovražnika in ga vrgla, se polastila njegovih jarkov in osvojila njegov mitralješki oddelek. V nepopisnem bobnečem ognju so vztrajali junaki liki železen zid, posnemajoč sijajno zgled smrt zaničujoče hrabrosti svojih častnikov. Ko so Italijani 21. maja udrli v stransko postojanko ter je postal položaj resen, so udrle rezerve z gromovitimi klici Ura! iz kavern in se z neodoljivo silo vrgle na sovražnika, o čemer so jih proti sovražni premoči učinkovito podpirale strojne puške, ki so streljale sovražniku v bok. V nerednem begu so se zgrinjali Italijani, v kolikor jih naši niso pobili ali ujeli, nazaj. Ko je skozi italijanski zaporni ogenj prihitel na pomoč drug bataljon, je bila zmagaz že odločena.

Naši sovražniki o koncu vojske.

»Reichspost« prinaša obširen članek o knjigi Jeana Finota »Civilisés contre Allemands« (Civiliziranci proti Nemčiji). Knjiga je polna napadov na Nemčijo in Avstrijo. Kar se tiče plačila odškodnine, pravi Finot: Pustimo Avstrijo na strani. Ako se ta vojna konča logično, jej odpadejo vse njene province, razven čisto nemške dele. Ker je Avstrija tudi v brezupnih gospodarskih in finančnih razmerah, bo njen delež pri plačilu odškodnine v primeri z nemškim okoliščinam neznaten. Nemčija, najbogatejša zemlja sveta, bo mogla in morala plačati ta znesek, zavezniki pa bodo držali najboljšje nemške pokrajine tako dolgo, da bo plačan zadnji novčič. Glede Avstro-Ogrske pravi, da izgubi Erdelj, županijo marmaroško in Bukovino, katere se priklapijo Rumunski. Glede Hrvatske, Slavonije in Dalmacije naj se reši vprašanje pripadnosti potom plebiscita. Češka postane samostalna. — Končno razlaga Finot, kaj ostane Avstriji: Ako se Avstrija ne odcepi od Nemčije, bo mogla rešiti iz katastrofe samo nadvojvodinjo Avstrijsko s kakimi 32.000 kvadratnih kilometrov. Morda pa velikodušnost zaveznikov po Finotovi sodbi priklapi nadvojvodinji Avstrijski še Štajersko, Koroško in Kranjsko in najbrže tudi še Tirolsko.

Olenziva Amerike proti podmorski vojski.

Genf, 20. julija. Iz Newyorka se poroča: Ameriški mornariški strokovnjaki nujno zahtevajo silovito ofenzivo na morju in v zraku kot protiutež proti podmorski vojski. Na Wilsona pritiskajo, naj izdela načrt za ofenzivo na morju, ker je zmaga Nemčiji zagotovljena, če sporazum svojega sedanjega stališča ne izpremeni.

Načrti Japonske.

Petrograd, 20. julija. V proračunski komisiji japonskega parlamenta je izjavila vlada, da ni obljubila Ameriki vrniti zasedene otoke v južnem morju in Cingtau. Vojni minister je izjavil, da bodo po sklenjenem miru povečali stalno japonsko armada do 25 divizij.

GRČIJA DOBI SVOJE VOJNE LADJE NAZAJ.

Atene, 20. (K. u.) Agence Havas: Zavezniki so Grčiji uradno naznanili, da ji bodo vrnili njene lažje vojne ladje.

Dnevne novice.

+ Odlikovanje. Cesar je podelil preč. g. Jožefu Juvaneč, dekanu v Cirknici, viteški križec Franc Jožefovega reda z vojno dekoracijo.

+ Za vojaške domove. C. kr. kmetijska družba je darovala za vojaški dom, ki bodi namenjen slovenskim vojakom 1000 kron z določitvijo, da se imenuje »Dom c. kr. kmetijske družbe kranjske«. Obrtnopospeševalni zavod je sklenil istotako 1000 K za dom, ki nosi naslov »Dom c. kr. obrtnopospeševalnega zavoda kranjskega«.

— Iz Srednje vasi v Bohinju. Dne 15. t. m. je občinski odbor v Srednji vasi v Bohinju pri svoji seji enoglasno imenoval častnim občanom g. dr. l. Mathias, okrajnega glavarja v Radovljici, in g. Gustava Pirca, nadravnatelja c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani — vsled izrednih zaslug, ki sta si jih nabrala z delovanjem v korist občini.

— Ljubensko županijo upravljata gg. Fran Bleiweiss in p. Kornelij Petrač.

— Sestra pesnika Simona Jenka umrla. Dne 17. julija je umrla v Mavčičah pri Kranju Helena Jenko, sestra pesnika Simona Jenka. Dočakala je starost 74 let. Izmed treh sester je bila pokojna Lenka pesniku najljubša. Tudi ona se je pesnika ob vsaki priliki spominjala. Če jo je kdo obiskal, je zgovorna ženica šla iskat v staro skrinjico dva zvezka bratovih pesmi in jih gostu kazala. Rada pa je tudi povedala

kako njegovo pesem na pamet, ki jo je ohranila v spomin, ki pa je pesnik ni nikjer objavil. Tudi to je vedno pravila, ob kateri priložnosti je katero zložil. Tako je piscu teh vrstic ob neki priliki pokazala dve pesmi rekoč: »Tle dve pa je zame zložil, ko sem še ovce pasla.« Zadnja leta je živela v Mavčičah precej zapuščena. Stanovale je v hiši poleg stare šole, ki jo je svoj čas sezidal njen pokojni brat Josip Jenko, profesor v Gorici. N. v m. p.l

— Na dunajski kliniki prof. Hochengga je z odliko napravila državni izpit kot bolniška strežnica po poklicu gdč. Zora Janša, hčerka višjega korektorja c. kr. državne tiskarne na Dunaju. Gdč. Janša je dobila državni diplom s častnim znamenjem ter je bila pred kratkim odlikovana tudi od Rdečega križa.

— Letina v radovljiški okolici je srednja. Tatvin je dovolj. No, pa cele krave se ne more skriti. Škoda v gozdih precejšnja, ker se krade mlado drevje.

— Smrtina nesreča. V Dolu se je ponesrečil učenec III. razreda Podbevšek Karel. Peljal je z volmi gnoj na njivo. Prišel je pod voz in se je smrtno ponesrečil. Danes 18. julija popoldne smo ga pokopali. Bog ga je vzel iz hudobnega sveta v cvetju življenja.

— Nesreča. 15letna Ana Modic, hčerka trgovca in posestnika Antona v Ivanjem selu pri Rakeku, je hotela iti 18. t. m. na žet detelje. S srpom v jerbasu na glavi je na dvorišču domače hiše tako nesrečno padla, da je udarila z vso močjo z desno roko ob srpovo ostrino in zadobila težke poškodbe.

— Pri kopanju v Savi je utonil včeraj opoldne 11 letni sinček tovarnarja kemičnih izdelkov Ivana Keber v Tacnu pri Ljubljani, ki je sedaj pri vojakih. Dečkovega trupla vkljub trudapolnemu iskanju dosejaj niso našli.

— Umrl je v Dupljah pri Trziču postajni mojster v pokoju Ivan Laibacher.

»Slovenski Učitelj« — glasilo slov. krščanskih učiteljskih in katehetskikh društev — št. 788, ima naslednjo vsebino: Članki: Šolska svečanost. — Pedagoška premišljevanja učitelja Samotarja. (Poročnik naduč. Fr. Samec.) — Še nekaj misli ob novi katehetskikh sem. prof. dr. Fr. Ušeničnika. (X. Y.) — Pouk slaboumnih otrok. (Anica Lebar.) — Krenimo na nova pota. (Naduč. J. Polák.) — Spominščica. (Franca Zupančič.) — Abstinencijski kotiček. — Listek: Iz zapiskov mojega potovanja po fronti. (Praporščak V. Č.) — Katehetskikh vestnik: Drobne opazke i. dr. — Zgledi, uporabni pri katehezi. — Vzgoja: Vljudnost. — Kaj pričakujejo otroci od tebe. — Učiteljski vestnik: Razprava o enotni šoli. — Največ, najmanj. — Nadaljevalne šole za dekl. mladino. — Pobiranje oljnatih semen, bučnih in sadnih pečkah itd. — Raznoterosti. — Slovestvo in glasba.

Opomba: Upravištvu naznanja, da je z drugim polletjem ustavilo pošiljanje lista zaenkrat čez 100 naročnikom, ki se kljub opominom ne zmenijo za svojo večletno obveznost; drugi pridejo še na vrsto. Zameriti je v prvi vrsti takim odjemalcem, ki bi prav lahko plačali, pa puste upravo v skrbah za obstoj lista.

— V ruskem ujetništvu se nahajajo po seznamu izgub št. 592: Andrej Blažič, lovski bat. 20, iz Sel na Krasu, v Skobelevu, okr. Fergana; Aleksau der Ferluga, četovodja lovsk. bat. 20, iz Trsta, v Kirsanovu, gubernija, gubernija Tombov; Anton Kocjančič, pp. št. 17, iz Marežig v Istri, v Kozlovu, gub. Tambov; Fran Lah, lovski bat. 20, iz Dornberga, v Alčevskaji, Jurjevski zavod, gub. Jekaterinoslav; Fran Saksida, del. odd. 8/3, iz Dornberga, v Moskvi, evakuacijska bolnišnica; Leopold Trobec, del. odd. 10/3, iz Vel. Dola na Krasu, v Saranšku. — Ruski Rdeči križ je poročal, da je Trobec umrl 28. januarja 1916, kar pa ni legalno dognano; Alojzij Ziberna, lovski b. 20, iz Brestovice, v Taškentu.

— Današnji listek »Grobovi kranjskih junakov na laški zemlji v višini 2000 metrov« smo morali radi pomanjkanja prostora prekiniti. Konec listka priobčimo v ponedeljek.

Ljubljanske novice.

lj Odlikovanje. S civilnim zaslužnim križcem III. razreda je bil odlikovan gosp. Karel Pirc, c. kr. davčni nadupravitelj v Ljubljani in prefekt marijanske kongregacije gospodov. Iskreno čestitamo!

lj Osebna vest. Gustav Pirc, generalni ravnatelj c. kr. kmetijske družbe kranjske je prošil za vpokojitev, ki mu jo je družbeni glavni odbor v svoji seji 10. t. m. s pogojem dovolil, da ostane v službi, dokler se ne najde zanj primeren naslednik, oziroma dokler ni ta vpeljan v svojo službo.

lj Umrl je 17. t. m. po dolgi mučni boleznini posestnik in trgovec s premogom Valentin Kuga v starosti 54 let. N. p. v m.l

lj Ta teden vsebuje »Ilustrirani Glasnik« II. skupino slik iz južnizapadnega bojišča, ki so z ozirom na originalnost posebno zanimive.

lj Ubožni odsek mestne občine je dne 19. julija podelil naslednjim Metelkovo ustanovo: Cegnar Henrik, ključavničar, Zabkar; Gorjanc Cecilija, prodajalka, Podkrajšek; Jankar Stanislav, trgovstvo; trgovstvo; Jelnikar Fr., ključavničar, Rožnidnik; Kastelič Alojzij, železolar, Tönies; Lužovec Jos., čevljar, Polanjo; Perdan Rudolf, mehanik, Camernik; Pust Iv., čevljar, Trtnik; Tomasin Miroslav, pek, Springer; Tomšič Ivan, mizar, Rožina; Trkman Franc, klepar, Ecker; Vančar Albin, mizar, Velkavrh; Vidmar Fran, elezolar, Samassa; Vidmar Ivan, tiskar, Pesek; Zdravje Gabrijel, mesar, Pust. — Sklene se: ustanova se zviša, od letnih 48 K na 60 K ter za obleko mesto 20 K na 24 K letno. K ustanovitvi vaješkega zavetišča se prispeva z zneskom 2000 K. Določi se 30 ustanov za 30 zavetiških vajencev, kar znaša letno 1800 K in za obleko 720 K. — Ubožne podpore dobe: Cerar Franca, Hudeček Franc in Viktor, otroka, Jerančič Marija, Jeršek Ivana, Kopač Karl in Roza, Miklič Marija, Mlakar Franc in Marija, Rozman Marija, Sarinšek Jera, Sekula Helena, Stražisar Friderik, Tomšič Margareta.

lj Umrli so v Ljubljani: Alojzij Venier, mestni delavec, 56 let. — Valentin Kuga, hlapec, 54 let. — Stanko Cankar, delavčev sin, 13 let. — Anton Sever, delavčev sin, 7 let. — Marija Pompe, šivilja, 28 let. — Janez Cvetnič, poljski dninar, 51 let.

lj Zastrupila sta se danes ponoči Anton Grošelj in njegova soproga Grošelj. — Grošelj je bil prišel radi bolehnosti na dopust. Neki vojak mu je prinesel danes ponoči nekaj čaja, češ, naj ga pije, da ne bo tako kašljal. On je pil, a čaj je bil zelo grenak. Žena mu je dala nekaj sladkorja v čaj, sama je tudi popila čaj, a oba sta se onesvestila. Prepeljali so ju danes ponoči v deželno bolnico. V deliriju sta oba; a smrtno nevarnosti ni več. O kakem zločinem ali samomorilnem namenu ni misliti; nesrečen slučaj v časih sedanjih čajnih nadomestil.

Prepoved kopanja na »Pasjem brodu«. Ker se vzlic svojčas objavljeni prepovedi ljudje še vedno kopljejo na »Pasjem brodu« in na takozvanem »Vollmondu«, ponavlja mestni magistrat svojo prepoved s pristavkom, da je tudi hoja po ondodnih travnikih in stezicah, ki vodijo k vodi, prepovedana. Prestopki te prepovedi se kaznujejo po §§ 26 in 70 občinskega reda ljubljanskega z globami do 200 kron, odnosno z zaporom do 20 dni.

lj Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka, dne 20. julija 1917. Mestna aprovizacija bo na predlog g. župana na trgu otvorila dve lastni prodajalnici za zelenjavo. Branjevi in producenti bodo prisiljeni oddati aprovizaciji primerno množino zelenjave. Vsem pridelovalcem zelenjave bo strogo naročeno, da morajo pripeljati blago na trg in da je zakotna kupčija po domeh prepovedana. Namen vseh novih odredb je ohraniti ljubljanskemu trgu kolikor mogoče zelenjave in omejiti veliki eksport. — Pekovska zadruga naznanja, da pekarijam zmanjkuje drva. Nekaj bo treba ukreniti in se bo predmetno sklepalo v prihodnji odsekovi seji. — Prihodnji krušni teden bo mestna aprovizacija razdeljevala na močne karte po ½ kg pšenične moke za kuho in ¼ kg koruznega zdroba. Čez 14 dni se razdelitev ponovi. — Aprovizacija je sklenila z nekim dobaviteljem na Gorenjskem pogodbo, da preskrbi ljubljanskemu trgu večje množine kumar in stročjega fižola. Po Gorenjskem so se pojavili že razni prekupci iz dežele same in izven nje, ki hočejo nakupiti velike množine kumar, fižola, čebule in izvoziti blago iz dežele. Proti takim špekulativnim nakupom bo mestna aprovizacija odločno protestirala pri deželni vladi in obenem prosila, da dobi iz gotovih krajev izključno le aprovizacija transportna dovoljenja za prevoz živil. Mestna aprovizacija bo nakupila velike množine sadja po deželi. Za nakup sadja so pripravili že izvedene in je večje število dobaviteljev zagotovljenih. Sadije se bo svezje prodajalo in sušilo. Dvoje sušilnic za sadije je pripravljenih. Pri deželni vladi se prosi, da dobe transportna dovoljenja za sadije samo oni, ki jih priporoči aprovizacija. Prepričati se morajo vse špekulacije in strogo paziti na to, da ostane sadije v deželi in se ne navijajo cene. Mestnemu magistratu se je naznanilo, da je centrala za preskrbo sadja in zelenjave na Dunaju dovolila velikim podjetjem izven Kranjske, da smejo kupovati sadije tudi pri nas. Eno samo podjetje bi rabilo za preskrbo svojih uslužbencev lahko do 100 vagonov. Če se bo toraj nakup po tujih trvdhah izvršil, je vse sadije izgubljeno za Ljubljano. Mestni župan je energično protestiral proti temu pri deželni vladi, da bi dobila izvenkranjska podjetja transportna dovoljenja za sadije, predno je krita potrebščina za deželo. Ze izdana dovoljenja se morajo preklicati. Mestni župan je prosil deželno vlado, da se takoj jeseni ko bo prvi krompir, nakaže in dobavi aprovizaciji najmanj 600 vagonov krompirja. Aprovizacija ne more čakati na poznejše dobave kot lansko leto, ko potem ni dobila krompirja. Krompir bo aprovizacija vskladiščila in razdeljevala prebival-

stvu po potrebi. — Mesarju Kebru na Zaloški cesti se oddeli za nadrobno prodajo vsaki teden goveja živina. Mestnemu prebivalstvu v vodmatskem okraju bo z otvoritvijo nove mesnice ustrezno, ker je okraj brez mesarja. — Kakor je slišati, se namerava za državno uradništvo v Ljubljani ustanoviti posebna aprovizacija. Velika večina uradništva se brani pristopiti k novi aprovizaciji, ker govore izkušnje, da so podobna aprovizacijska mesta vedno slabša od mestne aprovizacije. Končno, če bo hotel vsak sloj v Ljubljani svojo aprovizacijo, potem je konec skupne, to je mestne aprovizacije. Aprovizacijski odsek najodločnejše protestira proti ustanovitvi katerikoli malih aprovizacij po Ljubljani. — Odslej z naprej se prodaja v vseh prodajalnicah kruha svež kruh, ker pri sedanjih kvaliteti moke in letnem času kruh ne sme čakati.

lj Glas iz občinstva. Glede na strašno pomanjkanje zelenjave na sicer z zelenjavo tako izborni preskrbljenem ljubljanskem trgu, opozarjamo na dejstvo, da vojak je doma pri ljubljanskih vrtnarjih kupijo vso zelenjavo, ki potem ne pride več na trg. Pogled na ljubljanski Vodnikov trg, ki je bil včasih prenapolnjen, je danes povsem prazen. Naj se poskrbi, da ljubljani ne bomo vsaj zdaj poleti brez zelenjave.

lj Razdelitev mesa na rumene nakaznice B. Mestna aprovizacija ljubljanska bo iz svojega skladišča na Poljanski cesti (bivša Kranjeva hiša) oddajala prihodnji teden na rumene izkaznice, zaznamovane s črko B, mast po znižani ceni. Določa se naslednji red: V ponedeljek, dne 23. julija od 8. do 9. ure št. 1—75, od 9. do 10. št. 76—150, od 10. do 11. št. 151—225, popoldne od 3. do 5. ure št. 226—300, od 5. do 6. št. 301 do 375, od 6. do 7. št. 376—450, od 7. do 8. št. 451—525. V torek dne 24. julija popoldne od 8. do 9. ure št. 526—600, od 9. do 10. št. 601—675, od 10. do 11. št. 676—750, popoldne od 2. do 3. ure št. 751—825, od 3. do 4. št. 826—900, od 4. do 5. št. 901—975, od 5. do 6. št. 976—1050. V sredo dne 25. julija popoldne od 8. do 9. ure št. 1051 do 1125, od 9. do 10. št. 1126—1200, od 10. do 11. št. 1201 do 1275, popoldne od 2. do 3. ure št. 1276—1350, od 3. do 4. št. 1351 do konca. Poleg rumene izkaznice B je prinesli s seboj tudi maščobne karte, kakor tudi rodbinske karte, katere so prejela stranke pri zadnji krušni komisiji. K razdelitvi je prinesli tudi potrebno posodo.

lj Razdelitev prekajenega mesa na rumene in rdeče izkaznice A. V ponedeljek dne 23. julija bo mestna aprovizacija ljubljanska iz svojega skladišča v cerkvi sv. Jožefa oddajala popoldne od 2. do 3. ure prekajeno meso po 2 kroni za vse one stranke, ki imajo rumene ali rdeče izkaznice, zaznamovane z veliko črko A. Prinesli je s seboj poleg rumenih ali rdečih izkaznic s črko A tudi izkaznice za meso.

lj Izgubila se je srebrna zapustnica z uro od Križevniške ulice do Mestnega trga. Pošten najditelj naj prinese proti nagradi na upravnistvo »Slovenca«.

lj Izgubila se je damska ura z jermenčkom po poti od Bohoričeve do Cegnarjeve ulice. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi v Zalokarjevi ulici 12.

lj Našla sta se dva ključa. Dobita se Trnovski pristan št. 1, v baraki.

Podaljšanje poslanskih mandatov potrjeno.

Dunaj, 21. julija. (K. u.) »Wiener Ztg.« priobčuje zakon z dne 16. jul. 1917 o podaljšanju poslanskih mandatov do 31. dec. 1918.

Primorske novice.

Starešina »Danice« abs. iur. Josip Markočič. Na severnem bojišču padli starešina »Danice« abs. iur. Josip Markočič iz Standreža pri Gorici je že drugi član »Danice« iz iste vasi, ki je padel tekom vojne. Prvi, katerega je smrt pokosila, je inženir Anton Pavlin. Težke so žrtve dejanskega patriotizma, ki ga je doprinesla v tej vojni naša slovenska katoliška akademika organizacija.

— Umrli je 20. t. m. v ljubljanski bolnišnici Leopoldina Jevšek, ena izmed onih 3 deklet, v katerih spalnico je vršel v Zabrdi na Goriškem neznani vojak ročno granato. Dočim sta njena sestra Marija Jevšek in Justina Humar ozdravljeni zapustili deželno bolnico in šli domov, bo počivala Leopoldina Jevšek na ljubljanskem pokopališču kot žrtev peklenke zlobnosti.

— Odlikovani so bili pri neki gradbeni totniji vsi tam služeči Slovenci, in sicer so prejeli malo srebrno hrabrosto svetinjo narednik Josip Zelenko, četovodja Alojzij Munda, poddesetnik Miha Narobe, pešci Anton Kalčič, Karel Perko in Ivan Vaš; bronasto hrabrosto svetinjo sta dobila poddesetnika Ivan Janžekovič in Miha Narobe (dvakrat odlikovan); železni služni križec s krono na traku hrabrostne svetinje sta prejela četovodja Simon Vračun in Ivan Gril. isto odlikovanje brez

krone pa poddesetnik Anton Bagatelj in pešec Anton Dežman.

Smrtna kosa. V rezervni bolnišnici št. 9 na Dunaju je 11. julija umrl Ambrož Mučič iz Sentandreža pri Gorici. 20 mesecev je bil v ruskem ujetništvu. Pred pol letom se je vrnil na Dunaj, kjer so mu noge odrezali. Zdaj so ga operirali na trebuhu, pa ga niso rešili. Žena in sin Stanko sta v Mošnjah.

Kopersko učiteljske premestijo septembra tekočega leta nazaj v Koper; z novim šolskim letom se otvorijo vsi tečaji.

Reška občina kot dedič. Te dni umrla vdova Ida Steffula v Reki je zapustila vse svoje premoženje, vredno 600.000 K, reški mestni občini.

Bolan in brez hrane. 64letnega voznika Josipa Likon v Trstu so našli te dni v njegovem stanovanju čisto oslabelega. Reče je bil bolan in vrhu tega že dva dni popolnoma brez vsake hrane. Prepeljali so ga v bolnico.

Z gobami so se zastrupili trije majhni dečki na Vrdeli v Trstu. Igrali so se v bližnjem gozdu, našli ondi gobe in jih jeli surove jesti. Posledice so pokazale, da so bile gobe strupene ter so morali otroke prepeljati v bolnišnico.

Gospodarske beležke.

Mlevske izkaznice. Vsled rajoniranja kmečkih mlinov in vsled splošne vpeljave mlevskih izkaznic, je dovoljeno oddajati žito v mletev le v gotove mline na podlagi mlevskih izkaznic, ki jih bo izdajal mestni magistrat, gospodarski urad. Ker na ozemlju, spadajočem pod mesto Ljubljano, ni mlinov, se bodo določili za meščane mlini v okolici. Vsi producenti mesta Ljubljane se zato vabijo, da se tekom prihodnjega tedna zgledajo na magistratu v gospodarskem uradu in sporočijo, v kateri mlin želijo oddajati žito, da se morejo njih želje pri določitvi mlinov po možnosti upoštevati.

— Oddaja letošnjega sena. Seno se sme prodajati le z dovoljenjem in posredovanjem Deželnega mesta za krmila, oddelka za seno in slamo. Vsaka oddaja sena mora iti skozi roke komisijonarja, oziroma županstva. Kdor oddaja seno na svojo roko, je kazniv in je take slučaje naznaniti pri županstvu. Tudi vojaštvo se mora po tem ravnati, ker je pravica oddaje izključno v rokah Deželnega mesta za krmila. Županstvo naj v svojem interesu strogo gleda na to, da hodi kupčija s senom pravo pot, predpisano ji po zakonu. Vse letošnje seno, ki se je dosedaj oddalo, bodisi vojaštvu ali civilnim osebam, se mora pri županstvu naznaniti in je navesti množino oddanega sena in prevzemnika ali kupca.

Masni izdelki za mizarje. Zavod za poposevanje obrti ima priliko oddati zelo veliko množino enakih popolnoma enostavnih strojno-mizarskih izdelkov v naročilo. Vzorci so na razpolago v zavodovi pisarni, Dunajska cesta št. 22, in se interesi pozivljajo, da se v čim najkrajšem času zgledajo, da dobe osebno vsa potrebna pojasnila.

Razne novice.

Iz življenja zaprte ruske carske družine. Menyhart Lengyel, poročevalec »Az Esta«, je priobčil po petrogradskih listih »Reči« »Ruskega Slova« iz življenja carske družine v Carskem selu naslednje: Carica živi s svojimi otroki popolnoma ločena v palači carice Aleksandre in ne sme občeovati s svojim možem. Kadar hoče car obiskati svoje otroke, odvede višji častnik carico v oddaljeno sobo. Osebe, katere so bile v zadnjem času carskega režima najbolj kompromitirane, so pod ključem v Petrogradski trdnjavi. — Nikolaj Aleksandrovič Romanov — tako se sedaj nazivlje bivši car — biva v drugem nadstropju v palači in je moral dati častno besedo, da ne bo iskal nobenih stikov s svojo ženo. Živi pod jako ostrim nadzorstvom. Cela carska družina s služničadjo vred je strogo ločena od sveta in strožno službo izvršuje velik oddelek orožnikov in vojaške garde. — Življenje carja je jako enostavno. Car spi dlje nego preje in vstaja od 9. do 10. ure. Pridno prebira časnike, mnogo je, čaj, sadije in prikuho, mesa ne mara in ne pije ne piva ne vina. Bolj priprosto ne more že nihče živeti, a bolj mirno tudi ne. Vsak dan mu prinese merico vina, pa se ga ne dotakne. Svojčas je prepovedal uživati alkoholne pijače in sedaj se sam strogo drži abstinence. Načelnik carske kuhinje je Francoz Charles Oliveier in dobi na glavo internirancev 4 rublje 50 kopejk. Sestavlja sam obedni list, a samo bolehnih carjevič Aleksij si lahko izbira v jedi po svoji volji. Car in carjevič hodita na izprehod v uniformi polkovnika in molita vsak dan v hramu božjem Carskega sela. — Carica stoji po cele ure v cerkvi ali pred svetimi podobami kakor okamenela, nepremična soha, blede. Le za otroke se še zanima. Sicer je vsa apatična. Samo tedaj se je bila bolj vznemirila, ko so odvedli njeno dvorono damo in prijateljico Virohovo v Petro-

pavlovsko trdnjavo, v ječo, ki je sosedna ječi, v kateri se nahaja žena bivšega ministra Suhomlinova. Carica je zato ljubila Virohovo, ker je privedla v Carsko selo Rasputina. Kadar se ne peča s svojimi otroki, ali ne pripravlja obvez za ranjenec, bere pobožne knjižice. — Car se obnaša povsem hladno proti vsemu, kar se godi, samo dogodki na fronti ga zanimajo. Govori samo o tekočih dnevnih dogodkih, a je mogoče, da se samo tako dela, kakaj jako dobro ve, da se pazi na vsako njegovo besedico, na vsako njegovo kretnjo; posebno njegovi zapiski so strogo nadzorovani. To strogo nadzorstvo je odredil Kerenski, ki je izročil carja v nadzorstvo svojemu najvernejšemu prijatelju. Ali kljub vsej ostroti se ravna s carjem in carico jako ljubezljivo in postrežljivo. Car se je za vse to Kerenskemu že iskreno zahvalil.

Romantična Turkinja. Iz Budimpešte poročajo: Septembra meseca lanskega leta so pogrešili hčerko turškega milijonarja Stani Keinala iz Carigrada, ki je bila malo poprej na obisku pri tili na Dunaju. Starši so vsi žalostni in v silnih skrbih poizvedovali za njo, dokler se ni nekega dne dogladno, da je njih hčerka v samostanu redovnic Notre Dame v Budimpešti in da se je dala krstiti. Ko jo je oče obiskal, ga je sprejela hladno in se je branila oditi z njim. Oče je prosil turškega generalnega konzula, naj potrebuje ukrene. Dne 10. t. m. je bila sodnijska obravnava. Dekle je prišlo v spremstvu nun in ni hotelo spet kar nič slišati o domu. Obravnava je bilo odložena. Ko je hčerka prišla iz sodnijskega poslopja, jo je oče pograbil, nesel v kočijo in izginil z njo brez sledu.

Konj stoji poginil. Nek štabni živinozdravnik poroča, da je neki zelo polnokrven konj, ki so ga v miru prej čevali, sedaj pri polku po dvainpolmesečnem brezhibnem, napornem vojnem službovanju po nekem napornem potovanju ponoči poginil in so ga zjutraj našli mrtvega stati na mestu, ki so mu ga določili zvečer. Raztelesenje razven razširjenja srca ni našlo ničesar abnormnega. Domnevajo, da je smrt povzročila otrpnenje srca. Pač čuden in redek slučaj, da bi konj stoji poginil.

Svojemu prijatelju in tovarišu

dr. Francetu Ježu

čestitamo najiskrenejše k promociji.

Uredniki »SLOVENE«.

Ljubljana, 20. jul. 1917.

32 drž. loterije. Glavno ravnateljstvo drž. loterije je priredilo to loterijo za vojaške dobrodelne namene, katere zbiranje se vrši 26. julija. Igralni načrt te popularne loterije je izredno bogat, obsega namreč 21.146 dobitkov v skupnem znesku 625.000 K; med njimi so glavni dobitki po 200.000 kron, 50.000 K, 30.000 K in 20.000 K. Vsi dobitki so izplačljivi v gotovini. Srečke po 4 K se dobe po tobakarnah, menjalnicah, loterijah, poštinih in davčnih uradih itd. Čisti donos je namenjen dobrodelnim in obče koristnim napravam.

Pri obolenju žensk, pri katerih se več ali manj pojavljajo težkoče pri odvajanju, se svetuje, da se v svrhu odprave teh težkoč takoj prične z rabo naravne »Franz-Josef« grenčice.

Krapina zdravi **trganje**
850 **revmo**
Pojasnila in prospekti **ischias**
zastonj.
Toplice (Hrvaško)

Meblovana soba

v bližini Mestnega in Starega trga se takoj sprejme. Naslov pod soba 1734 na upravo Slovenca.

Kupi se manjša

1751

hiša ali vila

z vrhom v Ljubljani. Cenjene ponudbe na Gizela Darbo, Gosposka ulica 4.

Zamaške

nove in stare **kupi** vsako množino
tvrdka **JELAČIN & Ko.** Ljubljana
ljubljanska industrija probkovih zamaškov

Prodajalka

vešča slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, išče službo na deželi; gre pa tudi v mesto. Nastop takoj!

Naslov pove uprava lista pod šifro Pomlad 1761.

Pozor!

Pozor!

Trifantni, trgovci in peki!

Skoraj se popolnoma nova, **OPRAVA** dobro ohranjena specerijska s pulti, predali in stojali za olje in za petrolej se proda. Kje, pove uprava „Slovenca“ pod št. 1736, če je znanaka za odgovor priložena.

Kupijo se že rabljene **železne**

kape za pilote

(žoki), kakor tudi večja rabljena stiskalnica za grozdje. Ponudbe s ceno pod „Rabljeno 1760“ na upravo „Slovenca“.

V sredini mesta se išče suho, zračno

skladišče

Ponudbe do 30. t. m. pod „Skladišče“ na upravnishvo tega lista. 1759

Proda se hiša-vila na Bledu

10 minut od zdraviliškega doma, zelo pripravna za letovištarje ali penzionista. Cena 15.000 K. Naslov pri upravi „Slovenca“ pod 1748. Znamka!

Framydol je sredstvo za pomlajevanje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno pobarva. I steklenica s poštnino vred K 2-70.

Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeči bleda lica. Učinek je čudovit. I steklenica s poštnino vred K 2-40. Povzetje 83 vinarjev več. Naslov za naročila: JAN GRÖBLICH, droščerija pri angelu, Brno 641, Morava. 25-5

DEČEK star 14 let, s tremi razredi gimnazije, želi vstopiti kot 1750

učenec

v specerijsko trgovino v mestu ali tudi na deželi, kjer je trgovska šola. — Luka Pogačnik Češnjica p. Železniki.

V graščini na Pužinah p. Ljubljani sprejmo takoj

DEKLO,

ki se posebno razume na rejo kokoši. Plača po dogovoru. 1768

MATTONIS

JEDINSTVEN U SVOJOJ ANALITIČNOJ KAKVOČI

NAJBOLJE ODAPNA NAJSIGURNIJE POROČNO PICE

GISSHUBER

ČISTI PRÁRODNÍ ALKALIKNI

KISELI IZVOR

Zaloge v Ljubljani:

A. Šarabon in Julius Elbert.

Štambilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Posestvo v Ljubljani se proda

Kje, pove upravnishvo Slovenca pod št. 1737.

C. kr. smodnišnica v Kamniku

potrebuje večjo množino

belojelševega lesa.

Natančneje poizvedbe istotam. 1771 (3)

Vojak, 45 let, samskega stanu, ki gre v kratkem na trajen dopust, se želi poročiti s samico ali vdovo primerne starosti, ki se dobro razume na kmetiji. Izpučen je klobučarske obrti. — Ponudbe pod „vojak 1758“ na upravo Slovenca.

Proda se radi rodbinskih razmer

VILA

1770 (3)

z gospodarskim poslopijem v ljubljanski okolici

ima vrt za sadje in zelenjavo, lepo zdravo lego ob Savi, pripravna za letno stanovanje, letovišče, tudi za manjšo tovarno, ker se na željo, lahko vpelje električna ali vodna sila. Vpoštevajo se le resni direktni kupci. — Ponudbe na upravnishvo „Slovenca“ pod „Redka prilika“.

Bečunjska družina

obstoječa iz 10 udov 1773

išče primerne dela

Obstoji iz očeta, matere in osem otrok. Vsi so zmožni dela, rezen treh malih. Oče se razumi tudi na mlinarstvo, čebelarstvo, vsa družina pa na kmetijstvo. Radi bi takoj nastopili. Obrniti se se je na upravnishvo pod št. 1773.

Proda se z opremo težak, 3 leta star, 16 1/2 pedit visok

konj ter voz

za težko vožnjo. Več se poizve pri A. ZORMAN, Ljubljana, Stari trg 32. 1790

Išče se DIJAK

iz gimnazije za podučevanje za 3 ure na teden. Naslov: Marija Vidmar, Sv. Križ pri Ljubljani.

Služkinja

1780

zmožna za vsako delo, z dobrim izpričevalom, se išče k dobri rodbini. Nastop takoj! Več se poizve Gradišče št. 10, II. Vhod iz Hilserjeve ul.

Marija Bajda,

Štepanja vas 76, pri Ljubljani, prodaja do preklica samo ob sobotah po zmernih cenah raznovrstno blago za obično in razne drobnarija. 1728

F. BATJEL (prej v Gorici) Ljubljana, Stari trg št. 20. Moška in ženska dvokolesa se s staro pnevmatik, šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. — Najboljše baterije. Posebno nizke cene za preprodajalce. 1775

Mehanična delavnica na Starem trgu 11.

HIŠA enonadsiropana pripravna za vsako obrt

se proda pod ugodnimi pogoji v ličnem trgu na Spodnje Štajerskem ob železnici. — Zraven hiše hlevi in vrt. — Ponudbe na upravnishvo „Slovenca“ pod št. 1772. 1772 (3)

Prodaj hišo

z vso gostilniško in prodajalniško opremo in prodajo tobaka.

Hiša je tik glavne ceste blizu tovarn na Gorenjskem, 10 minut od kolodvora. Kupni pogoji zelo ugodni. Natančno se izve pri posestniku Ant. Mencinger, Javornik 67, Gorenjska dolina. 1774 (2)

Paramente

cerkveno orodje, celotne cerkvene oprave itd.

dobavlja najcenejše

JOSIP VEND, specialna trgovina, Gabl ob Orlic, Češko.

Adolf Milavec, c. kr. okrajni narednik, naznanja v svojem, ter v imenu svoje soproge Rože ter hčere Rožice pretužno vest, da se je njih iskreno ljubezen nepozabna hčerka, oziroma dobra sestra

FILIPINA

učenka IV. razreda Lichtenhurnovega zavoda

dne 20. t. m. po kratki, zelo mučni bolezni v nejni starosti 11 let preselila od nas med nebeške krilate.

Pogreb nepozabne ljubljenske bo v nedeljo, dne 22. julija 1917 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Dolenjska cesta št. 13 na pokopališče k sv. Križu, kjer se položi truplo v rodbinsko rakev k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 21. julija 1917.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Vdani v voljo Vsemogočnega javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naš iskreno ljubljani edini sin, oziroma brat

Joško Košmelj

dne 11. novembra 1915 padel za domovino na goriški fronti v starosti 20. let. Bodi mlademu junaku lahka zemlja goriška! 1769

Železniki, dne 20. julija 1917.

Jošip Košmelj, oče. Jerica Košmelj, mati. Jerica in Rozika sestre.

Motorno kolo

je naprodaj. Več se poizve v Kopališki ul. št. 10.

Tovorne vožnje

za trgovce, agenture, ter selitve itd. prevzema

prevozniško podjetje

Metelkova ulica št. 13.

Za slovensko - nemško korespondenco se išče

kontorist

ali

kotoristinja

za neko tovarniško pisarno v Stubici, Hrvaško. Ponudbe v obeh jezikih s sliko, prepisi spričeval in zahtevo plače na E. V. Feller, Zagreb, Jurjevska ul. 31. A.

Kupim dobro ohranjene hrastove vinske sode

od 300 l do 800 l. Ponudbe pod „Sod“ na upravo tega lista. 1776

Kostanjev les

od 1 m dolgoti, 10 cm debelosti naprej, v deblih in polenih

kupi po najvišji ceni tvrdka

J. Pogačnik, 2407

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 13.

KUPITI

želim dobro ohranjena okna po 1 m visoka, 2 steklenih vrat, okroglo mizo in posteljnak. Ponudbe s ceno na naslov: 1781

JOSIP FRENETIČ, trgovec v Landolu, pošta Hrašče pri Postojni.

Proda se breja krava

in ena krava s teletom. Več se izve pri 1778 (3)

Ani Krušič, gostilna Udmat 61, Ljubljana.

Proda se: 1793

kočija, voz

več konjske oprave, komati itd. v Zeleni jami št. 141.

Kupimo:

lake, oljnate barve, firnež

Kemična tovarna barv Perchtoldsdorf pri Dunaju.

Prosim

da bi me kdo obvestil za kako majhno stanovanje kjerkoli na Dolenjskem, hvaležna mu bom. Sem vdova s penzijo, brez družine, goriška begunka. — Obvestila nasloviti: Miroslubna in skromna 1787 — na inseratni oddelk tega lista.

Želim vstopiti kot

učenka

v trgovino z mešanim blagom na deželi, najraje kje na Stajerskem. Znam dobro slovensko, nemško in italijansko v pisavi in govoru. Cenjene ponudbe na upravo Slovenca po št. 505.

Za skladiščno in nadzornico delavk

v opremljenem oddelku farmacevtskega podjetja v Stubici na Hrvaškem se sprejme zanesljiva, pridna dama z razločno pisavo, katera je bila že v enaki službi. Ponudbe s sliko in prepisi spričeval ter zahtevo plače na E. V. FELLER, Zagreb, Jurjevska ulica 31. A. 1783

VLOGE NA KNIŽICE OBREŠTUJE PO 4% :: VLOGE NA TEKOČI RAČUN PO DOGOVORU.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijo, sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v »Ljudski posojilnici« so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4¹/₄%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

Rezervni zakladi znašajo okroglo en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najbolje.

Stavbna parcela

1745

pri Bohinjskem jezeru, v bližini Sv. Janeza, za pod ugodnimi pogoji proda. Pojasnila daje Posojilnica v Radovljici.

A. & E. Skabernè

Najnovejše bluze za dame

Mestni trg št. 10.

1804

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blešč in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti.

Lonček po 6, 10 in 15 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzajem ali denar naprej iz tvornice, kamor je naslavljati vsa naročila

Ana Csillag, Dunaj, I, Kohlmarkt 11.



1696

Stev. 333.

NAZNANILO.

Na c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani se otvorijo v prihodnjem šolskem letu 1917/18 naslednji oddelki:

1. Višja stavbna šola.
2. Višja obrtna šola mehanično tehnične smeri.

Na višjih obrtnih šolah traja pouk 4 leta. Za vstop se zahteva starost 14 let, dovršena spodnja srednja šola ali meščanska šola ali osemrazredna ljudska šola, sprejemni izpit. Namen višjih obrtnih šol je vzgoja stavbnih mojstrov, poslovođij, uradnikov in voditeljev stavbnih pisarn, strojnih tvornic in drugih industrijskih podjetij ter samostojnih podjetnikov v strojni in stavbni obrti.

Absolventje teh šol imajo pravico do enoletnega prostovoljstva.

3. Strokovna šola za lesno in kameno kiparstvo s tremi letniki. Sprejemni pogoji: Starost 14 let in ljudska šola.

4. Javna risarska in modelirska šola.

5. Ženska obrtna šola za perilo, obleke in vezenje. Sprejemni pogoji: Kakor pri št. 3. Šolsko leto 1917/18 se prične 17. septembra 1917.

Vpisovanje se vrši 14. in 15. septembra 1917.

Podrobnejša pojasnila na črni deski ali pri ravnateljstvu.

V LJUBLJANI, 10. julija 1917.

C. kr. ravnateljstvo.

Kostanjeve in bukove hlode

kupi vsako množino franko vagon

Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pisane ponudbe z navedbo cen.

136

Ustanovljeno 1842. — Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Prodaja oljnatih barv, lakov, firneža, čopičev, barv za umetne in sobne slikarje, barv za zidovje, sploh vseh v najino stroko spadajočih predmetov v priznani najboljši kakovosti, pri točni in vestni postrežbi.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6.

Nasproti hotela »Union«

Cene kolikor mogoče zmerne.

Glavno zastopstvo

neke domače velike življenjske zavarovalnice se odda za Kranjsko. S to službo so združeni stalni dohodki ter je to mesto še zelo sposobno za nadaljnji razvoj. Popolno znanje slovenščine in nemščine ter zadostna trgovska in splošna izobrazba je pogoj. Le odlični, kavcije zmožni gospodje se vabijo, da vpošljejo svoje ponudbe do 30. tekočega meseca na upravo našega lista pod „Prima reference“

1728

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 33 podružnic, Vojak Marijin trg — Sv. Petra cesta. Delniški kapital 60,200.000 K Reserve 17,000.000 K

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

15

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vseskar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. novembra 1916 K 143,241.140.-.

Tisk »Katoliške Tiskarne«.

Izdala konzorcij »Slovenca«.

Odgovorni urednik Mihael Moškerc.